

SLOVENEK

Političen list za slovenski narod.

Narodno in inserate sprejema upravnništvo v Katol. Tiskarni Kopitarjeve ulice št. 2.

Rokopis se ne vračajo, nefrankovana pisma ne vprejemajo.

Uredništvo je v Semeških ulicah št. 2, I., 17.

Izhajava vsak dan, izvenredno nedelje in praznike ob pol 6. uri popoldne.

za pošiljateljcem:

za
sko leto naprej 26 K — h
pol leta » 13 » — »
štet » » 6 » 50 »
mesec » » 2 » 20 »

Vpravnilištvu prejeman:

za
sko leto naprej 20 K — h
pol leta » 10 » — »
štet » » 6 » — »
mesec » » 1 » 70 »

Za pošiljanje na dom
20 h na mesec.

Štev. 150.

V Ljubljani, v soboto, 4. julija 1903.

Letnik XXXI.

Moška beseda ali kaj.

Zadnjo soboto je »Narod« prinesel uvodni članek pod naslovom »Ljubljanski Nemcem v razmišljanje«.

Ta članek je značilen za razmere v liberalni slovenski stranki. Iz njega odseva velika politična najvnost.

Najvno je, da se zahteva od Nemcev, samozavestnih Nemcev, da svoje najdelavnejše in najodločnejše može odrinejo od sebe. Najvno je istotako, da apeluje »Narodov« članek na kranjsko hranilnico, da začne podpirati slovenske zavode in da naj ne bode pri razdelitvi podpor tako enostransko nemška in naj vendar najde »die schmale Mittelbahn des Schicklichen«.

Cel članek pa je sestavljen v tako milem in presečem tonu, da nas je pri »Narodu« kar osupnil. Z nami govori »Narod« vendar tako oblastno, od zgoraj dol; proti Nemcem pa tako od zgoraj gori, kakor govori ponižni hišni sluga s svojim gospodskim gospodarjem. To vendar ni ton jednopravnega kompascienta iz slov. - nemške zveze!

Na ta značilni članek se bomo pri priložnosti še ozrli. Za danes bomo le nekaj glavnih točk se dotaknili.

Članek priznava, da je nar. - napredna stranka na Kranjskem vsled zveze mnogo popustila.

»Narodno - napredna stranka je doprinesla domačim Nemcem — privandranim hujšakom se seveda izvzeti — požrtvovalen dokaz, da jo vodi realna politika, priznala je šibkemu domačemu nemškemu življu tudi pravico politične eksistence. Skoro bi rekli, da je storila to naša stranka vspricho neizprosne boju Nemcev zoper izvenkranjske Slovence na škodo svoji popularnosti. A upala je pač, da bo žarek njenega samozatajevanja, njene vzorne pravičnosti ogrel prej ali slej tudi koroške in štajerske Nemce njihovim sodeželanom na korist...«

Tako »Narod« opiše slovensko - nemško

zvezo. Slovensko - nemška zveza je dokaz »realne politike«! In zakaj ta »realna politika«?

Čujte, samo iz ljubezni do koroških in štajerskih Slovencev, da postanejo Nemci tem Slovincem pravični in da bo »žarek« naprednega »zatajevanja« = (slov. - nemška zveza) na korist slovenskim Stajercem in Korošcem.

Tu je, gospoda, nekoliko protislovja! Prej smo vedno čitali v »Narodu«, da je slovensko - nemška zveza barijera zoper nas črne klerikalce, sedaj pa kar naenkrat rešujejo slovensko Stajersko in Koroško s Schweglovo zvezo! Čudno je le to, da so Slovenci v teh dveh obmejnih deželah odločni nasprotniki te zveze, katera jim po »Narodu« naj prinese rešitev. Ali originalna misel je to vsekako!

Temu sledi potem v članku dolg lament, kako malo Nemci vpoštevajo naprednjaški »požrtvovalni dokaz«, da so priznali politično eksistenco v deželi Nemcem. — »Sleheri dan nam prinaša nov dokaz, kako vedno višje in višje dvigajo svoje glave ti večinoma s praznim žepom privandran in sedaj slovenskega kruha siti panjermanski pionirji. Ze stegajo svoje roke po Siški, Domžalah, Jesenicah itd. in mi naj ostajamo mirni in pasivni! Ne gospoda, tako nismo paktirali! Proč s frankfurtarico, proč s plavico, ki še nikdar ni bila znak avstrijskega Nemca, proč roko od slovenske posesti...« Kaj ne to je odločno, to je patetično. Ali ta patos je votel, votel...

Če je nar. napredna stranka res »realna« in slovenska stranka, potem bi drugače argumentirala. — Rekla bi: Mi smo sklenili z Nemci pakt, da pokažemo uzorno pravičnost. Nemci pa izrabljajo ta pakt za to, da se v deželi še bolj utrjujejo in mi moramo še tiho biti vsled zveze. Hočejo zase Tržič, Jesenice in urivajo na boljše službe povsod svoje ljudi. In mi se ne moremo odločno boriti, ker smo politično vezani.

Nosijo plavice, obešajo frankfurtarice in kjer je le par Nemcev, tam že hočejo dominirati.

Tako ne more iti več dalje. Prej, ko niso bili še z nami v alijanci, so se držali v mejah, določenih jim razmerno njihovemu številu, sedaj pa ima prvak baron Schwegel prvo in zadnjo besedo v deželi. Tako ne gre! Zato, proč s frankfurtaricami, proč s plavico, ali najprej proč s Tavčar - Schweglovo zvezo, da naša stranka ne bo več politični jetnik Nemcev v deželi! Tako bi bilo logično. A ne! Ker dosedaj Nemci vkljub svoječasni obljudi še niso dosegli, da bi dobili zastopstvo v mest. hiši v Ljubljani, obeta ga jim članek v sledečem odstavku: »Domačim sinovom nemškega jezika pa bi tudi bela Ljubljana ne odrekala sodelovanja v vsem javnem življenju, čim bi uvideli in dejanski dokazali, da spoštujejo slovensko narodnost kot enakovredno nemški in vsaki drugi...« »Narodovci«, kakor je videti, so postali skropulozno pravični — proti Nemcem.

Tudi v občinskem svetu bi jim torej dali prostora, slovenskim »klerikalcem« pa ne!

Takrat seveda ne bo več županil Hribar, kajti on je enkrat, že ko je bila »zveza«, rekel, da ne bo več župan, ko se bo slišala prva nemška beseda v občinskem svetu.

Nemcem se tedaj obetajo zlati časi na Kranjskem, če se bodo odpovedali plavicam in frankfurtaricam in poslali kričače iz dežele. To so pogoji!

Ali Nemci se ne bodo odpovedali plavici niti frankfurtarici, najmanj pa bodo odstranili »intransigentno politično koterijo«. Plavica in frankfurtarica jim je znak vse-nemške nacionalne ideje in jim je vlada dovoljuje. — In tista »intransigentna politična koterija« je celo strankino vodstvo! Schwegel, dr. Eger, dr. Binder, Januschowsky, Dzinski itd., to je tista koterija, s katero imajo slovenski liberalci sklenjen pakt. — Z nemškega političnega stališča so navedeni izborni narodni možje, dobri politiki, neutrudljivi organiza-

torji in agitatorji, za to ne čutijo drug Nemci potrebe, da bi jih odstranili, ampak gredo naprej pod njihovim vodstvom od uspeha do uspeha.

»Narodov« članek tudi dobro ve, da so ti nasveti in prošnje, ki jih stavi do »Nemcev«, zaman. Ali slovenski liberalci morajo svojim nezadovoljnim pristašem nasuti nekoliko peska, da ne vidijo, kako stvari stoji. Čez nekaj časa — tako se tolažijo — se poležejo valovi in dobrodušni napredni pristaši bodo dremali naprej.

Ta članek, ki smo ga deloma tu citirali iz »Naroda«, je pisan s strašnim votlim patosom. Vzbujal je pri razsodnih ljudeh pomilovalno smehljanje in stavimo, da se je tudi gospod chef redakteur sardončno smehljaj, ko je videl na prvi strani uvodnik »dodnega princa« liberalne stranke.

Sedaj imajo ta članek v delu »privandranu hujšak« v »Grazer Tagblattu«. Ko slišimo nemško kritiko do konca, bomo za sklep pa še mi »klerikalci« katero rekli.

Na delo, Dolenjci!

V zadnjem članku pozval sem svojo ožje rojake, naj odstranijo jedno glavnih zaprek pri svojih železničnih zgradbah, in s tno nedelavnost in nebržnost. Marsikdo po našh prijaznih goricah, čitajoč te besede, zmajal je pač nejevoljno z glavom ter se hudoval nad neosnovanim natolcevanjem, češ, mari nismo dolenjske občine vže dovelj peticij skovale in dovelj prošenj odpisale v dosego svojih železnic in mari niso poslanci naši, med njimi celo nadležni obdolžitelji, vže dosti govorili in dokazovali v isti zadevi?

Vse res, in vendar ne umaknem niti trohice od svojega poziva! Kajti prošnje in peticije so kaj slab stavbeni material za železnične zgradbe in zlasti po zemlji dolenjski, tej prezirani pastorki vseh avstrijskih vlad, se baje z njimi niti en meter železniškega tela dosihdob ni zgradil. A tudi govori poslancev v državni zbornici ali deželni sobani v obče kaj malo zaležejo v to

LISTEK.

Mistr Jan Hus.

»Nesrečen njegov spomin! On, ki je drzovito smelostjo v blato zvlekel vse, kar je bilo katoliškim narodom sveto toliko stoletij, on, ki je vojsko napovedal papežu in škofom, ki je podžgal v svojem narodu ogenj divjega fanatizma, ki je ljudsko pest obožil s cepcem, da je udrihala po glavah duhovnikov, redovnikov in plemičev, ki je pol Evrope napolnil z ognjem, z razdejanjem, on, mistr Hus, ki je za vselej razcepil svoj narod: večna sramota češkega naroda — heretik Hus vstaja iz groba; in ni daleč do tega, da kraljestvo sv. Vavla ovekoveči oholo prikazen češkega Lutra z nacionalnim spomenikom!« —

Tako je pisal l. 1892. dr. Mahnič — a jutri 5. julija 1903. res polože v Pragi vogelni kamen za nacionalni spomenik mistru Janu Husu!

Pravijo, da ima mistr Hus velike »zasluge za češki narod in češko slovstvo. Bodimo odkritosrečni! Hus je res probudil v Čehih narodno čuvstvanje in pisal je tudi v narodnem jeziku — toda tisto narodno čuvstvanje ni bila prava narodna

zavest, ki je počelo vztrajnega dela za duševni in gmotni narodni prosep, ampak bilo je fanatizem, in kar je pisal v narodnem jeziku, je bilo prepojeno s tolikimi zmotami, da če je bila zlata posoda, je bila zlata posoda polna strupa! Hus je pehnil češki narod v neizmerno gorje husitizma in husitskih bojev! To je dejstvo, o osebni odgovornosti zaslepljenega fanatika ne govorimo. Ko so l. 1857. nameravali iznova izdati Husove spise, tedaj je dejal protestant Pavel Josip Šafařík: »Zakaj to? Kam bi nas to privedlo? Le v nove težave in nesreče! Pustimo mrtve v miru! Nech me mrtvé v pokoji! Hus ne nominetur quidam aut denouatur! Husa niti ne imenujte ali pa ga zopet sežgite!«

Toda — in to treba povdarjati! — naj so zasluge Husove za češki narod in češko slovstvo še tolike, spomenika mu ne postavijo za te zasluge! Husu postavijo spomenik kot predstavniku verske revolucije! Husov spomenik naj bi bil simbol boja proti Rimu, boja proti katoliški cerkvi!

To priča ves razvoj novodobnega husitskega gibanja. Novodobni husitizem izkuša v češkem narodu zamoriti ljubezen do cerkve in pripraviti tla za splošno apostazijo.

Husitizem naj bi bil, kakor trdita sama Pypin in Spasovič v »Zgodovini slovenskih slovstev«, »narodni slovanski protest proti Rimu«, naj bi bil torej slovanski klic nemško-nacionalnega »Los von Rom«!

To priča možje, ki so z umetnim pritiskom na javno mnenje izsilili Husovo slavo. Njim na čelu je znani framason dr. Podlipný! Kakšni pa so smotri lože v vsem delovanju, to ni nobena tajnost več. Volterjev »Eclair« (Ecrasez l'infame), boj cerkvi, sovražstvo katoliški misli — to je vodilna ideja internacionalnega masonstva!

To priča pa tudi spomenik sam. Načrt Husovega spomenika kaže duhovnika s sramotilno »papirnatu kapo« na glavi, privezanega h kolu na grmadi. To je torej spomenik, ki naj v češkem narodu podžiga srd in jezo, ne morda zoper justico tedanje dobe — kdo se briga za tiste čase? — marveč zoper cerkev, zoper Rim!

Spomeniki, če naj imajo kaj pomena, morajo biti simboli idej! Ideje vodijo življenje narodov in spomeniki naj jim kličejo v spomin velike ideje! Vodilna ideja v Husovi osebnosti pa je princip verske in socialne revolucije, princip

upora proti cerkvi! Če se torej češki vodniki zavedajo, kaj delajo, hočejo v Husovem spomeniku utelesiti in ovekovečiti ta princip! Nam pa je le žal češkega naroda, da se dá voditi od takih mož, in kakor nam so dragi bratje Čehi, kakor so nam mile njih narodne aspiracije — Husovega slavja se naš katoliški slovenski narod ne more udeležiti!

Preziranje.

Kdor je v zadnjih tednih z vernim liberalnim srcem prebiral liberalno glasilo, katero vsak dan zvečer, izvenredno nedelje in praznike, nabasano s članki, dopisi, listki in dnevnimi vestmi, polnimi nepopisane elegance in nedosežne duhovitosti prihaja v Ljubljani na Kongresnem trgu na dan, da bi pokončavalo »klerikalce«, ta je gotovo prepričan, da smo »klerikalci« vsega zaničevanja vredni. In ne samo mi, tudi vsi, kateri so v naši službi, ali sicer kako z nami v dotiki.

Navadno namreč ta list, kedar piše o kakem takem človeku, v zadnjem času pristavlja, da bode že še o njem svojedobno spregovoril, takrat pa bode povedal, zakaj je moral ta človek iz tega in onega mesta ali trga, ali iz te in one vasi oditi, ali kaj

svrhu. Spreten in vester poslanec mora si poiskati po največ druge poti, da prodero z zaželjeno svojo železnico. Javni govor po navadi le v toliko koristi dotičnemu železniškemu podjetju, da stvar doma ne zaspi ter se popolnem ne pogreze v morje pozabljenosti. In niti vsem govorom ni prisojati tak skromen uspeh! Ako je na pr. poslanec Ferjančič pred par dnij v poslanski zbornici predaval o belokranjski progji ter o tem znanem predmetu, o kojem se je vendar že bilo toliko govorilo in pisalo, računalo in študiralo, drugemu ni nič spravil na dan, nego »unter gespanntester Unaufmerksamkeit des hohen Hauses« kopico brezsočnatih, ničevih, lenih traz, potem trdim naravnost, da tak govor stvarini neprimerno veščko duje nego korist. Zaželjeni vspeh pa se z njim gotovo ne doseže!

In tedaj se končni moj članek ne obrača na isti naslov, kateremu je prerano umrli spisovalec sicer resnega in vsčga uvaževanja vrednega članka »Ganite se naši zastopniki! Pomagajte pozabljeni Dolenjski!« bil namenil svoje besede, pritožbe in nasvete! Adresiral jih je bil »našim deželnim in državnim poslancem, visoki c. kr. deželni vladi in trgovski in obrtni zbornici.« Jaz pa sodim, da so oni poslanci, kateri v istini se resno bavijo z gospodarskim blagostanjem dolenske strani, že precej storili, kar se v sedanjem položaju sploh dá storiti za nadaljevanje dolenskih železnic. Njih ne treba drezati radi tega. Istotako se mi vidi precej odveč poziv na dež. vlado in njenega sedanjega predsednika, vsaj kar se tiče tako iskreno željene belokranjske železnične zveze. Skrajno nerad objavljam to svoje prepričanje, uverjen o močni podpori, katero bi dotični projekt lahko dobil s te uplívne strani in poznajoč ter priznavajoč uspešno sodelovanje načelnika lokalne vlade pri dveh drugih za Dolenjsko znamenitih vprašanjih: pri obnovitvi po trtni uši uničenih vinogradov in pri vodovodih. Toda isto tako znam, da ima g. baron Hein o belokranjski železnici upravabstruzne nazore, in oziraje se na njegovo avtokratsko osebnost nimam niti najmanjšega upanja, da bi se tekem zadnjih let, dočim je to vprašanje spalo smrtno spanje, bil spreobrnil k boljšemu mnenju.

Ne tedaj do teh faktorjev, temveč do ljudstva samega obrača se moj iskreni poziv! Naj ne pozabijo Dolenjci, da so sami omogočili težavni porod obstoječih dolenskih železnic s tem, da se je l. 1891. tekem kratkih štirinajst dni po podpisih interesentov nabral ter do zadnjega vinarja potem tudi pošteno vplačal nerazmerno visoki prispevek 600.000 gld. = 1,200.000 K. Moje tedanje agitacijsko potovanje o zimskem času, polno prehudih telesnih in duševnih naporov, ob enem pa olepšano in navdahnjeno po izrednem, v nas itak zelo red-

je tu ali tam delal. Tak pristavek se bere kaj strahovito. Vsak liberallec si lahko reče: Hvala Bogu, da nisem tak. In kar je tudi veliko vredno, tak pristavek se čisto lahko napravi pri vsakem odraslem človeku, kajti vsak odrasel človek je gotovo že bil kje izven svojega rojstnega kraja, odšel je torej gotovo že iz kakega kraja in kaj delal je tudi gotovo že kje. Vsakemu se torej lahko namigava po listih z razkritji, zakaj je odšel in kaj je delal.

Čudimo se le, zakaj je šele sedaj, tako pozno, ko se liberalizem vender že leta bojuje za zmago, prišla liberalna glavica na to sijajno misel. Nemški liberalni in socijalno-demokratiški listi delajo tako že nepregledno vrsto let. Tako delovanje je lahko, samo tistega napora je treba, ki ga provzroči držanje peresa, pa se zapiše taka grožnja. Učinek takih namigavanj pa je velikanski, vsak liberallec dvigne ponosno svojo glavo kvišku in je prepričan, da stala v liberalnem taboru poštenje in čast doma. Dobrodelna čutila prevečajo torej kot posledice take pisave liberalce, in kaj prijetno se poleg takih čutil pušijo smodke, pije vino in pivo in zabavlja »klerikalizmu.« Ogorčenje med liberalci nad nami postaja vedno večje in kmalu nas bodejo prezirali. Vsaj pričakoval bi človek to. Dobri vzgledi, ki so nam jih, kakor znano, liberalci dajali,

kem pojavu narodne energije, mi nikdar ne mine iz spomina, ter mi bode vedno živ dokaz o tem, kar prebivalstvo lahko doseže, ako se v istini vname za kako stvar ter jej posveti svoje sile!

Podobno probujenje narodne lastne življenjske moči bi trebalo tudi dandanes, da dosežemo dopolnitev dolenskega železniškega omrežja. Prispevkov nabirati pač še ne kaže, tako daleč niti z davna še nismo. Ali organizovati se moramo po dotičnih dolenskih okrajih, in ker je baš zadnja milovanja vredna diferenca glede dolenskih prog jasno spričala, kaka nevarnost lahko nastane vsled pojedinih krajevnih teženj, zasnuje se naj organizacija na tej podstavi, da se takoj ozremo na vse potrebne nam proge, pričenši priprave za uživetvorenje celotnega dolenskega železniškega programa. Tedaj meri moj konkretni predlog na to, naj se ad hoc sestavi velik akcijski odbor iz zapupnih mož prizadetih okrajev. Kedorkoli ima kaj več ugleda med prebivalstvom, nekoliko gospodarskega upliva in z druge strani: zanimanja za naša železniško-politiška vprašanja, pristopi naj k temu velikemu odboru. Njegovi člani nabirali bi se naj pred vsem iz novomeškega, krškega in drnmaljskega okrajnega glavarstva, sprejeti bi morali sotrudnike ne oziraje se na njih narodno ali političko mišljenje, uvaževaje zgolj njih zmoglost in resno voljo, sodelovati v dosegu zaželenega cilja. Nobene tesnosrčnosti v tem pogledu: za svojo osebo hotel bi od tega v istini narodnega rešilnega dela izključiti zgolj one ljudske špekulante, kateri zlorablajo svete žarke narodnega navdušenja, da si ob njih toploti skubajo svojo zasebno polivko, in potem one politične dekadente, kateri v javni delavnosti le šport iščejo za tacega razdraženja potrebni živčni organizem. Dopolniti bi svoje vrste morali z veljaki izven neposredno prizadetih političkih okrajev, tedaj z možmi, kateri po svoji politični uplívnosti, svojem gospodarskem in družbenem pomenu lahko kaj store in k ugodnemu uspehu dejansko pripomorejo.

V velikem odboru tedaj, čim več veljavnih mož, tem bolj za stvarni uspeh. Toda povsem jasno je, da s takim mnogoštevilnim aparatom ni moči delovati. Iz njegove sredine bi se torej moral izluščiti malobrojni izvrševalni odbor, petčica ali k večjemu sedmorica delavnih in za delo sposobnih mož, katerim bi bilo poveriti vodstvo celega gibanja.

Ne varajmo se, hudo in težavno breme si nakoplje sleherni člen tega odbora! V izvrševalnem organu osredotočeno bodi cela gibanje, njegova tvorna sila mora se javiti na najrazličnejši način. Danes trkati pri du-

niso pomagali, namigavanje po liberalnih listih tudi ne pomaga, torej preziranje.

Nič več pisati po liberalnih listih o takih nepoboljšljivih ljudeh, ki tako globoko stoje pod liberalci. S preziranjem jih kaznovati. Nič več govoriti o njih po liberalnih shodih, sploh nikjer. To bode eksemplarična kazen, to preziranje.

Toda tudi še iz nekega drugega vzroka bi se priporočalo tako postopanje. »Klerikalci« so namreč toli hudobni, da vedno trdijo: Vse delovanje liberalizma je samo zabavljanje. Ako bi se pa uvedlo gori omenjeno preziranje, potem bi se takoj pokazalo, da so »klerikalci« zopet obrekovali liberalizem. In vzemi in izbriši iz liberalnih listov zabavljanje in izpusti je iz poročil o liberalnih shodih, potem se ti pokaže pozitivno delo liberalizma. Ali naroči si preje dober drobnogled, in ako še potem ničesar ne vidiš, bodi prepričan, da nisi kriv Ti.

S takim preziranjem pa bi bilo posebno ustrezno tistim miroljubnim dušicam med Slovenci, katere toliko jadikujejo o »bratomornem boju«. Liberalci bi nas prezirali, mi bi se nazadnje naveličali govoriti o njih, in tako bi nastal mir, kakoršnega si more le kdo želei. In miroljubne bi se v tem slučaju pokazali seveda liberalci, ker oni bi začeli mir s preziranjem.

najkijh ministerstvih in pri vojni upravi, jutri pogajati in dogovoriti se s prevažnim faktorjem, z delniškim društvom dolenskih železnic in njegovim vodstvom, sedaj uplívati na razne domače interese, pojedince, občine, zadruge, denarne zavode, sedaj zopet podati se v zvezo z velikimi udeleženci bivajočimi izven dežele; prizadevati si, da se ogrejejo za našo stvar merodajni parlamentarni krogi, ter zopet primerno uplívati na časopise, z eno besedo, trudapolno, vsestransko požrtvovalno delo, pri katerem bi edino plačilo za preobilennapormoralabitinada na končni uspeh, in naposled, ko smo si ga priborili, možka zvest, da po svoji moči pripevam o v rešitev lepe domače zemlje!

To je bistvo onega, kar v sedanjem položaju svetujem dolenskim rojakom. Ne bodem se omejil na tiskane besede, čas poteka in beda dolenska narasča, torej le nekoliko odmora, in če se drug ne oglasi, poskusim jaz uprizoriti primerno akcijo!

Na Kamnu 26. jun. 1903.

Fr. Šuklje.

K volitvam v nemški državni zbor.

Frankobrod o. M. 28. jun.

V četrtek 25. junija so bile ožje volitve, po katerih je sedaj sestavljen nemški državni zbor takole:

Katoliški centrum	102 posl.
Soc. demokrati	81 „
Konservativci	51 „
Narodni liberalci	51 „
Syebodomiselna zveza	21 „
Nemška ljudska stranka	6 „
Kmečka zveza	7 „
Alzačani	7 „
Južna nemška ljudska stranka	6 „
Krščanski socialci (protest)	2 „
Narodni socialci	1 „
Antisemiti	9 „
Poljaki	16 „
Državna stranka	19 „
Velfi	5 „
Danci	1 „
„Divjakov“ je	9 „

Čudna slika! Značilen izid splošne enake volilne pravice! Kako je sedaj lice »napredne, liberalne, protestantske Nemčije!« Narodni liberalci so bili ona trdnjava, na kateri je stal Bismarck in s katere je železni kancelar pošiljal svoje strele nad »ultramontance« in »socialiste«, nad »črno in rdečo internacionalo.«

In danes je »narodni liberalizem« skoro popolnoma opešal. Niti en mandat, ki so ga dobili liberalci, ni njihov, ampak vsi so pridobljeni šele v ožji volitvi, kjer so ali katoličani ali socijalni demokratje ali konservativci oddali v medsebojni borbi liberalcu svoje glasove kot »manjšemu zlu.«

Pač pa stoji na čelu zopet centrum. Naskok na to katoliško stranko je bil to pot tako močan, da so voditelji sami iznenadeni od tolikega uspeha. Tudi pri ožjih volitvah so vse druge stranke šle povsod proti centru. S ponosom lahko reče torej centrum, da je zmagal popolnoma z lastno močjo. Najsramotnejše so se obnašali seveda zopet liberalci. Nahujskali so liberalno kmečko zvezo na centrum, a ta je v katoliških krajih popolnoma propadla in le v protestantskih krajih dobila sedem mandatov. Ko so po prvotnih volitvah liberalci stali tu kakor oskubljen ptič, se je začela brezvestna kupčija. Prvi dan so bili njih listi tihi od presenečenja. Drugi dan so se začeli dobrikati centru, naj jih za božjo voljo podpira. Centrum je izdal parolo: Socijalnega demokrata ne voliti, liberalca samo, če obljubi, da bo proti izjemnim zakonom in vsakemu vskemu nasilstvu. Vkljub temu je šel pri ožji volitvi med centrum in socijalnimi demokrati ves liberalizem slednjim pomagat. Nauk iz tega: Liberalce proč povsod!

Mnogo preglavice so naredili centru radikalni Poljaki, ki so v treh okrajih odločili proti njemu. To je bolj v škodo Poljakom, kajti centru en glas več ali manj ne šteje, Poljaki so si pa precej odtujili

svoje edine, vsigdar zveste zagovornike v nemškem državnem zboru. Pokazalo se je pri volitvi, da to gibanje med Poljaki ni toliko narodno-poljsko, kakor socijalno-demokratiško.

Druga najmočnejša stranka so socijalni demokratje. Čez 3 milijone glasov je bilo oddanih za socijalne demokratiške kandidate. Cesar Viljem pač začudeno gleda na volilno bojišče. Ravno v onih krajih, kjer je on govoril najhujše govore proti socijalnim demokratom, je ta stranka najbolj napredovala, in še celo v okraju Sanssouci, kjer volijo sami casarjevi uslužbenci, je bilo oddanih sedem socijalno-demokratičnih glasov!

S kom naj zdaj cesar vlada? Dvoje ima na izbiro: Ali s centrom, ali s socialno demokracijo. To je bridko za moža, kateri ima toliko tradicionalnega protestantizma v sebi, kakor Viljem. Sploh je zdaj javno vprašanje v Nemčiji: Kaj bo storil cesar?

Govori se, da namerava cesar, oplasen po silnem naraščanju socijalne, demokracije izpremeniti volilni red, zožiti volilno pravico. A kako to storiti?

Prvi način bi bil, pridobiti centrum za tako izpremembo. Iz zanesljivega vira vem, da je vlada že pri nekaterih vplivnih članih centra sramežljivo vprašala, če bi hotela katoliška stranka pri tem atentatu pomagati. Odgovor je bil, da je to zoper načela katoliškega centra kot ljudske stranke. S tem bi centrum sebe samega ubil, ker je ravno po razširjeni volilni pravici dosegel svojo moč. Zoper centrum pa ni večine.

Ostane torej edina pot — Staatsstreich. Na tihem se mnogo razmišlja, kak uspeh bi imela nasilna izvenustavna izprememba volilne pravice, ki bi socijalnim demokratom zaprla pot do državne zbornice. Eni mislijo da bi sledil temu splošen ustanek delavskega ljudstva po vsej državi. A to ni verjetno, ker socijalni demokratje postali previdni in vedo, da zoper armado ne morejo storiti ničesa. Bismarkova država — katoliška in socijalno-demokratska — to je stvar, ki zastarelim Prusom ne gre v glavo. A naj si cesar sam beli glavo s tem razmišljanjem!

Istina je, da je položaj za centrum zdaj tako težaven, kakor še nikdar. Po svoji moči mora vladati — a vladati s socijalno demokracijo! Ta je po Bebelnu dovolj jasro že davno izrazila svoje načelo: »Naša moč ni v tem, da kaj dosežemo za delavce, ampak v tem, da zahtevamo stvari, katerih ne more zahtevati nobena druga stranka.«

Centrum bo moral torej delati z največjo previdnostjo. Socijalni demokratje, ki nimajo nobenega čuta moralne odgovornosti, bodo stavili same neizvršljive predloge. Centrum, ki je zdaj za vse odgovoren, bo moral delati solidno in socijalno reformo voditi po poštenih za javni blagor koristnih potih. Socijalni demokratje bodo torej vedno imeli priložnost, delavsko ljudstvo slepiti, da je centrum zoper njihove »ljudstvu koristne« predloge.

Centrum pa bo gledal na to, da pri tegne socijalne demokrate k pozitivnemu delu. To je njihova najslabša stran. Parlamentarna umetnost centra bo v tem, da pokaže socijalno demokracijo kot za plodonosno delo nesposobno stranko.

Ako torej ostane ta državni zbor, bomo imeli pet let zanimiv prizor. Tekmovanje med centrom in socijalno demokracijo. Od te parlamentarne borbe je odvisno, ali se uresniči socijalistično prorokovanje, da bo Nemčija dala svetu prvi zgled socijalnodemokratske države.

Sicer pa niso socijalisti šli med ljudstvo več z vsem svojim programom. Agitirali so edino le z nezadovoljnostjo. »Socijalističen ne pomeni danes v Nemčiji skoro nič drugega, kakor »nezadovoljen«. Katoličanom so se celo zelo približevali med volilno borbo, ker so oboji zato, da se odpravijo vsi izjemni zakoni, bodisi proti redovom ali proti socijalistom. Zato se ne more reči, da je toliko zavednih strankarjev, kolikor je oddanih glasov. A kar je, to je: Edeninosemdeset socijalnih demokratov se danes hvali, da zastopa po 3 milijonih volilcev večino nemškega delavstva. Po njih delih je treba soditi. To je znamenje časa, s katerim moramo računati!

Dalje v prilogi I.

Körberjev kabinet vendar-le pojde,

ne sicer takoj, pač pa v prvih jesenskih dneh in morda še pred sestankom državnega zbora. Dodatno k zadnjim poročilom o ministerski krizi se namreč poroča še sledeče: Cesar prošnje za odstop kabineta ni direktno odklonil, marveč je vprejel demisijsko na znanje v taki obliki, ki je enaka naročilu, naj Körberjev kabinet še do jeseni vodi vladne posle. Ravno iz tega razloga pa voditelji češkega naroda doslej še niso edini, naj li Rezek da kabinetu takoj slovo ali pa počaka splošne demisije. Znatno del zahteva, da minister še ostane v Körberjevem kabinetu. To je seveda odvisno edino le od tega, kako stališče bodo Čehi takoj pri bližnjih obravnavah zavzeli napram Körberjevi vladi. Če mu omogočijo nadaljni obstoj v kabinetu, ostane minister najdalje do pričetka septembra.

Praskim „Nar. Listom“ javljajo z Dunaja, da cesarjeva odločitev ne bo odložila, marveč temeljita. Ako ta izpade proti vladi, bo Körberjev kabinet šel, z njim pa tudi vsi njegovi politički predlogi. Poročilo, da si je krona pridržala odločitev, je torej velike važnosti. Ako paše kabinet, pade tudi njegova politika. — V nasprotnem slučaju dobi Körber cesarjevo pismo, s katerim se mu izreka zaupanje in odobri njegova politika. — Z druge strani se javlja, da je grof Goluchovski priporočal sprejem demisije in po veritev zopetne sestave kabineta dr. Körberju. Po tem dogodku Körber še ni bil pozvan k cesarju.

Nemška „gemeinbürgerschaft“ in katoliški centrum.

Od katoliških nemških strank v avstrijski zbornici so doslej pristopili liberalni nemški zvezi edino le antisemiti z dr. Luegerjem na čelu. Kmalu zatem je dunajski „Fremdenblatt“ sporočil, da se tej skupini pridruži tudi katoliški centrum. Nasproti tej vesti je, kot znano, v „Grazer Volksblattu“ izjavil poslanec Hagenhofer, da njegova stranka o tem še ni ničesar sklepala, da pa simpatično pozdravlja zedinjenje vseh nemških strank. S to Hagenhoferjevo izjavo se pa, kakor razvidno iz „N. Tir. Stimmens“, ne strinjajo vsi člani katol. centra. Imenovani list namreč piše: „O centrovem stališču napram novi nemški zvezi se mnogo govori in piše. Posebno krščanski socialisti bi radi videli, da bi se katoliški konservativci priključili novi zvezi voditelja nemške ljudske stranke dr. Derschatta. Toda pri vseh simpatijah, ki jih gojimo do dr. Luegerja in njegovih prijateljev, ne more biti za nas nikak povod dejstvo, da jih nahajamo v tej družbi, da bi spremenili svoj stari politički kurz in sledili kompromitujočim zgledom. Vse drugačen vzgled nam daje ravnokar z novimi častmi iz boja izišli mogočni nemški centrum. Kaj neki reko na Dunaju, da je ravno ta centrum povodom ožjih volitev izdal naslednje navodilo: Nemški katoliki, delajte pri ožjih volitvah za katoliškega Poljaka proti nemškemu protestantskemu antisemitu! To je bilo od nekdaj tudi naše starotirološke stališče, v sled česar imamo za vsa še tako ginljiva vabljenja nemško ljudskega pobratimstva le en sam odgovor, in ta je: za tak nestvor centruma ne dobite! — Tako odločna beseda centrovega glasila seve ni po godu nemško-nacionalnim in liberalnim elementom in ker ne morejo drugega, psujejo nemške katolike z „ultramontanci“.

O demisiji barona Becka.

Povodom zadnje ogrske in najnovejše avstrijske krize je dunajsko časopisje opetovano pisalo o demisiji načelnika generalnega štaba barona Becka. Ta vest se je zdelala tem verjetnejša, ker je baron že nad 70 let star ter blizu 60 let v aktivni službi, in ker je znano, da je bil ravno on provzročitelj nove vojaške predloge, ki je vzbudila posebno v ogrskem parlamentu toliko krika in bila pravi povod obeh ministerskih kriz. Slednjic je pa tudi znano, da bi odstop barona Becka ne imel nikakih neljubih posledic z vojaškega stališča, tembolj ker se baron le težko sprijazni s spremenjenimi razmerami in njegov veliki vpliv v vojnem ministerstvu ni bil ravno vselej v največjo korist. — Vkljub temu se pa sedaj še ne obistini vest o njegovem odstopu ter bo prihodnje dni nastopil le daljši dopust. Baron Beck pripoveduje sam napram nekemu časnikarju o tem sledeče: Vest o mojem odstopu je ravno mene najbolj presenetila. Cesarju sem v zadnji avdijenci edino le poročal o svojem resortu, kakor imam navado vsak teden. Seveda je bil pri tej priliki govor tudi o zloglasnem zvišanju kontingenta vojaških novincev. Demisijski list na nikakor ne bom. Jaz, ki že 57 let služim aktivno svojemu cesarju, naj bi ga zapustil sedaj v najtežavnejšem položaju? Ne in nikdar! Kajpada je velike važnosti vprašanje o pomnožitvi števila vojaških novincev. Če hočemo

ohraniti monarhiji desedanje veljavo, moramo zvišati vojaški kontingent. Upam, da se v tem oziru kmalu pomirijo duhovi tu in tam in rešijo to vprašanje. Pomislite le, tekem zime 1903 najdalje pa spomladi leta 1904 bodo dogotovljene nove »havbice« in tedaj nujno potrebujemo zahtevano število moštva. O potrebi povišanja števila vojaških novincev sta istotako prepričana oba doma branska ministra kakor tudi vojni minister, in če sta sedaj umaknili dotični zakonski načrt, so bili pri tem merodajni momenti, ki ne spadajo v vojaško območje in o katerih tu ne morem govoriti. Zatrjujem pa še enkrat, da ne podam ostavke in hočem vtrajati na svojem mestu.

Zveza rumunskih in poljskih poslancev v Bukovini.

„Gazeta Polska“ ve poročati, da so rumunski in poljski poslanci bukovinski sklenili zvezo. Iniciativa zato je izšla, kot trdijo krogi okoli „Czasa“, iz vrst poljskih poslancev bukovinskih, ki so končno opustili neopravičeno mržnjo napram Poljakom in katoličanstvu. Zveza ima defenziven značaj ter namen, da se utrdi obestransko posvetno stanje, zagotovi obstoj rumunskemu in poljskemu jeziku, obenem pa dela na povzdigo kmečkega in obrtnega stanu obeh narodnosti. Zedinjeni poslanci izražajo željo, da se zveza ne omejuje le na mesečno podporo v areni deželnega zbora, marveč se pokaže na vseh poljih javnega in zasebnega življenja ter tudi v državnem zboru. Stranki bota varovali sicer na vsi črti svoje posebne interese, a skupno odbijali napade skupnih sovražnikov.

Secesija v Košutovi stranki.

Položaj v ogrski neodvisni stranki se je tekem včerajšnjega dne popolno izpremenil. Mesto Ferencza Košuta in njegovih ožjih somišljenikov, ki se niso strinjali z radikalnimi elementi v stranki, so sedaj, ko si je Košut premislil in sprejel iznova strankino predsedstvo, prijavili svoj izstop najhujši radikalci. Zanimivo pa je, da teh ni več 45, ampak le osem in sicer so to poslanci Lengyel, Pap, Benedek, Nessi, Bedőhazy, Ratkay, Mezősny in Sebes. Svoj izstop iz stranke so naznanili Košutu z naslednjim pismom: „Ti si odložil predsedstvo neodvisne stranke, stranka pa tvojega odstopa ni vzela na znanje, vsled česar te moramo zopet smatrati za predsednika. Predvčeršnjim si odložil svoje mesto z motivacijo, da si zgubil bitko. Motl si se, kajti z izstopom si odločil bitko v svojo korist, narod jo je pa zgubil, ker si oropal bojevnike vaega poguma. Brez voditelja je morda mogoče nadaljevati boj, nikakor pa ne brez čet. Ker pa ne maramo, da bi tudi nas zadela odgovornost za odločitev narodnih pridobitev, izstopimo iz stranke“. Precej hud poper za bivšega leva Košuta.

Poleg imenovanih je pa nastopil svojo posebno pot tudi poslanec Barabas ter včeraj nabiral podpise za ustanovitev nove stranke. Krog njegovih somišljenikov šteje neki že 35 poslancev. Iz tega poročila ni razvidno, če so se Barabasovemu povabilu odzvali tudi zgoraj omenjeni osmeri poslanci. Vsekako se bo Košutova četa znatno zmanjšala. Nasproti rovanju nasprotnikov sklicuje Košut za današnji dan na poseben posvet vse one politike, ki odobrujejo njegovo stališče.

Flasko protestantskih pastorjev.

Na Saškem so si, kot znano, pri zadnjih državnozborskih volitvah priborili socialisti demokratije od 23 mandatov 22 in le en mandat je dobila antisemitska stranka in še to le s pomočjo nad 1700 katoliških glasov. Saško je pa glavni sedež evangeljske zveze; iz te dežele importirajo procdromivci v Avstrijo protestantske pridigarje, ki kažejo silno vneto za dušno pastirstvo mej našimi protestanti, svojo lastno deželo pa tako zanemarjajo, da je padla popolno v soc. dem. roke. Ko bi katoliki ne bili pomagali protestantskim antisemitom, bi Saško ne imelo niti enega zastopnika meščanskih strank. Morda vodje protestantskega gibanja zmordri ta veliki flasko, da bodo naprej pometali pred svojimi pragi, potem pa še le šli iskat smeti na naša tla.

Napetost mej Rusijo in Ameriko.

Amerikanci so silno užaljeni, da je ruska vlada tako radikalno odbila ponudbo Amerike, ki je hotela priskočiti na pomoč židom v Kišenevu in njega okolici. Odločna ruska beseda je užalila obolega Amerikanca do dna duše. Na zadnjič objavljeni ruski odgovor izjavlja sedaj zunanji urad v Washingtonu, da postopanja Amerike nikakor ne more ovirati stališče Rusije. Židovsko petico in proteste ameriškega prebivalstva proti dogodkom v Kišenevu hočejo Amerikanci na vsak način izročiti na merodajnem mestu. — Obenem so se pa jeli Amerikanci hudovati nad ruskim postopanjem v vprašanju glede Mandžurije. Rusija je po zatrdilu Amerikan- cev skušala Kino prisiliti, da prelomi prisego

nasproti zunanjim velesilam, katerim je bila zagotovljena politika odprtih vrat. V prvi vrsti bi rada Rusija Amerikance popolno izključila iz Mandžurije ter jim onemogočila vsako trgovino na ondodnih tleh. — Uradno se poroča, da je bila ta izjava izdana na direktni poziv predsednika Roosevelta ter da je provzročila splošno pozornost. Pravijo, da je diploma tiški položaj mej tema dvema državama silno kritičen — No, Rusi se že davno zavedajo tega dejstva in delajo obširne priprave za eventualni sprejem ameriških »gostov“; znano jim je pa tudi, da se Japonci ter Angleži že sedaj pripravljajo na tiho protirusko sodelovanje. S tem v direktni zvezi je sedanjí izredni transport vojaštva po sibirski železnici.

Iz brzozavk.

Definitivna odločitev krize se pričakuje tekem današnjega dne. Körber je za danes pozvan k cesarju. Grof Goluchovski je odložil potovanje v Francijo. — Khuenova kandidatura. Ministerski predsednik Khuen-Hedervary kandidira v Temešvaru. Soglasna izvolitev mu je seveda zagotovljena. — Ruskega carja letos ne bo v Rim. Rimski listi poročajo, da je car odložil potovanje na april prihodnjega leta. Zgodilo se je baje to na nasvet zdravnikov, ki so mu svetovali, naj vsaj pol leta prebiva v Livadiji. — Cesar Viljem o socialno demokratični zmagi. Ob svojem bivanju v Kielu se je cesar Viljem naslednje izrazil o zmagi socialno demokratične stranke: „Zmaga socialnih demokratov je pojav, čegar razvoj treba počakati. Sedaj se mi še ne zdi umestno, posegati v to gibanje.“ — Deželnozborske volitve na Pruskem se vrše v dneh mej 3. in 18. novembra. — Japonci pripravljeni na vojsko. Japonski zastopnik v Tientsinu izjavlja, da vest o pozivu vseh v inozemstvu živčih vojaških funkcionarjev pod orožje ni resnična, čeravno so Japonci popolno pripravljeni na vojsko.

Zgubljena čast.

Iz Loškega potoka na svetega Petra in Pavla dan 1. 1903.

Dne 4. oktobra l. l. smo v tem listu opisali „kavalirsko“ postopanje župana Rusa, s pisateljskim imenom Darinka, napram učiteljici gospdč. Vidrevi, ki je bila nekega porednega otroka, ki je bil slučajno njegov 5 let 7 mesecev stari sin gospod Mirko, v cerkvi nekaj kaznovala. Užaljeni gospod oče je poiskal časti pri c. kr. sodišču v Ribnici. In stari adjunkt g. Kette je učiteljico res obsodil na tri dni zapor. Ker ni v nobenem zakoniku kodificirano, da so naša c. kr. sodišča nezmotljiva in smo že takrat v našem listu opozarjali na enak slučaj, ki se je bil prigodil pri sosednjem sodišču, se je učiteljica Vider pritožila po dr. Brejcu na okrožno sodišče, ki je nekda skoraj v enakem slučaju razsodbo l. sodišča razveljavilo.

24. oktobra je bila potem nova obravnavna v Rudolfovem. Nasproti pričakovanju vsakega razsodnega človeka c. kr. okrožno sodišče vslicu ni ugodilo, ampak razsodbo potrdilo z motivacijo, „da je (učiteljica) njegovega sinčka užalila in z njim grdo ravnala“, ko je bilo sodišče v Ribnici mnjenja, „da je po otroku užalila župana“. „Narod“ je takoj drugi dan prinesel vso stvar pod pikantnim naslovom: „Obsojena učiteljica — mežnarica“, kjer se pripoveduje, „da je (župan) z mirno dušo čakal vspeha obsojenkega rekursa“. „Slovenčev“ kronjuristi in v prvi vrsti zastavljalec strupenega vslicila dr. Brejc so se torej zopet enkrat blamirali... i. t. d. Ko bi se bil dr. Brejc udal, bi se bila Darinka z mirno dušo veselila vspeha... toda dr. Brejc je iskal pravice še drugod in jo je po preteku več mesecev tudi našel. A takrat so Rusin to v. triumfirali ter so si bili popolnoma svesti zmage.

Tega si je bil v svesti tudi c. kr. dež. šol. svet v Ljubljani, ki tako nepristransko in goreče spremlja kretanje tistih učiteljic in učiteljev, ki so na liberalnem indeksu. Torej ta častljiva korporacija je v svoji znani nepočakljivosti prišla tudi na plan, ter obsodila to hudobno učiteljico, ki je kruto žalila 5 let 7 mesecev starega Mirka Rusa. Poslali so učiteljici popisan papir in ji naznanili: „Ker je grdo ravnala in užalila Mirko Rusa, se ji da strog ukor.“ Učiteljica je bila na tak način moralčno uničena. Pred nekaj tedni je pa kar počilo: Obsodbe so razveljavljene. 25. junija bo pri sodišču v Ribnici nova razprava. Darinkin ponos se je začel tajati in dan pred obravnavo pride dr. Triller v Rusovem imenu naznanjat dr. Brejcu, da tožbo umakne, ker se najbrž tudi njemu ni zdelo prijetno gledati modrih obrazcev nezmotljivih ribniških juristov. Tako se je vsa

stvar za gospoda Rusa-Darinko iztekla naravnost uničevalno, niti kake skromne izjave Rusu od strani učiteljice ni bilo moči izposlovati. Rus je brez pogojno kapituliral. Prav umljivo je, da ji bo delal kot član kraj. šol. sveta sitnosti, pa upanje imamo, da jo bo poslej branil dež. šol. svet. Komentar o vsej stvari si lahko vsak sam napravi. Zanimlje še nas, na kako stališče se sedaj postavi dež. šol. svet. Ali ima še toliko čuta nepristranosti, da se skaze pravičnega? Preganjeni in od dež. šol. sveta krivično obsojeni učiteljici je treba za doščenoja! Morda se zmordri tudi mladi župan Rus, ko pride v moška leta in bo spoznal, kako otročji je bil, ko je zrl v sinu, zaradi porednosti kaznovanem, užaljeno svojo čast. Kesal se bo svoje nepremišljenosti tembolj, ker bo veljala lepih denarcev. In morda mu bo še kdaj sinko Mirko očital. Papa, papa! Kako si bil neumen, ko si se pravdal za mojo čast! Mar bi bil tisti denar, ki si ga zapravljal, prihranil meni za dotco! Bolj pametno bi bilo, pa tudi bolj koristno. Iz vse stvari pa vidimo, da se dr. Brejc ni blamiral. Hvala mu za trud!

Cerkveni letopis.

Višegrad in Velegrad.

Piše se nam iz Prage: Višegrad je najjužniši del mesta Prage ob pravem bregu Vltave, Velegrad je na južnem Moravskem; — Višegrad je zibelka svobodne države Češke, Velegrad zibelka krščanstva Morave in češke zemlje. Na Velegradu imajo krasno novo cerkev sv. Cirila in Metoda, letos ravno 40 let, na Višegradu (v Pragi) posvetili so veličastni novi tempel na čast sv. apostolu Petru in Pavlu letos na Petrovo. Bil je to letos v Pragi sijajen Pražnik, Petrovo na Višegradu! Čestokrat prihajam sem na izprehod, gledam raz hribeček na dražestno okolico ali se pa zamislim v davno, davno preteklost! Pred več kakor 1300 leti postavil si je tu trden dom Samov sin Krok; za njim je narod vladal medra njegova hčer Libuša. Tu na skali ob Vltavi stala je enkrat slavna ta kneginja v družbi svojega moža Přemysla, obdana od trume svojih vojvod in vladik in njim zaukazala postaviti novi grad in novo mesto, katerega sama „Prago“ imenuje: „Mesto vidim veliké, jeho sláva hvězd se dotýká!“ Izpolnile so se besede prorokinje! Praga je nastala, je naraščala postala je slavno mesto svetnikov sv. Vojtěcha, sv. Václava, Ludmle, sv. Milade, bl. Aněžke Přemyslovne, sv. Norberta, sv. Ivana iz Pomuk; Praga postala je mesto velikega Slovana obenem nemškega cesarja Karola IV; Praga postala je odločevalna v zgodovini narodov in kar se tiče njene lepote in lege po sodbi učenjaka Humboldta četrto mesto v Evropi (Carigrad, Neapol, Lisabon, Praga); hčerka je postala vedno bolj slavljena, ali matka je propadla vedno bolj in bolj in bi do cela umrla, ko bi zamogla še umreti mrtva skala. Ko so Hradčani postali bivališče čeških knezov, poznej kraljev, je Višegrad postal osamljen, vendar celo ni propadel, ker še v XI. stoletju je bil tu izšolan sv. Prokop, ustanovnik samostana sazavskega in poslednji, ki je opravljal še staroslovansko službo božjo. Leta 1420 šele so lastni sinovi češke zemlje, husiti, popolnoma razdeljali Višegrad. Do let osemdesetih minulega stoletja podobna je bila gora višegrajska — pašniku!

Sedaj se zopet vzdiguje iz svojega globokega ponižanja. Kakor orjaška prsta kažeta gor k nebesom in delata pogum velikanska dva zvonika veličastne nove cerkve, katero si je sezidala na novo ustanovljena kapitula za 1 milijon kron. Blagoslovil je ta krasni tempel letos prevz. metropolit sam, kardinal in nadškof pražski Lev Skrbenský z Hřistě. Kakor se piščeta zbira okoli koklje, tako bodo se začele znanprej naokrog povzdigovati nove stavbe, Višegrad bo sicer postal novo, moderno mesto, ali obenem bode ga obdajala slava minulosti, žar nekdanje češke svobode in zarja novih upov, in nobeden tujec ne bode več hodil brez zanimanja mimo Višegrada! — Na Velehrad pa na Moravo pohitijo Čehoslovani v velikanskih trumah dne 5. julija, obhajati štiridesetletnico blagoslavljanja tamošnjega tempela, katerega blagoslavljanje se je vršilo l. 1863. (tisočletnica prihoda sv. bratov solunskih na Moravsko). Tudi tje popelje svoje verne kardinal Skrbenský sam.

Jeseniške novice.

**** V katoliškem delavskem društvu** so odšle predavanja vsako nedeljo zvečer ob pol 9 uri. Vsi prijatelji društva dobro došli! — Čuje se, da namerava to društvo v kratkem napraviti daljši izlet v Veleovo pri Kranju. Mi z veseljem pozdravljamo to misel!

**** Helianje** v Beli peči povodom nemške „Sonnwendfeier“ preteklo nedeljo je odmevalo tudi na tukajšnjem kolodvoru. Da je

to slišal c. kr. načelnik tukajšnje postaje, ultragermanec Wieser, radosti bi se mu bilo srce topilo. Ali njega ni bilo. Moral se je vdeležiti velenemške slavnosti v Beli peči.

C kr. načelnik tukajšnje žel postaje, g. Wieser ima še vedno prvo in glavno besedo pri tukajšnji podružnici „Südmarke“, „Ortsgruppe Assling“. — Sploh se med delavci čujejo pritožbe čez tega strastnega Nemca, ki Slovincem ne privoščijo družega, kakor nemško ošabnost. Mi svetujemo delavcem, naj kaj gotovega poročajo na naše uredništvo, da bomo mogli storiti druge korake. Na našo uredniško tajnost se vsak sme zanesti.

Blamažo za blamažo doživlja na Jesenicah „Slov. Narod“, ki je pri nas glasilo vseh drugih prej nego pravih slovenskih naprednjakov. Zdaj že ne ve, kam bi se pritenil, da ga ne brne kdo skozi vrata. Slovinci naprednjaki, ki imajo še redoljubno srce, se ga sramujejo, soc. demokratje ga vzemo v roke k večjemu takrat, če piše zoper jeseniške duhovnike. Nemci se iz njega norčujejo, kažejo ga po nemški kantini kot vzor slovenske naprednosti — vsi pošteni in zavedni Jeseničani in Savčani pa se s studom obračajo od njega. Res velika zadrega. V tej sili je poiskal nove prijatelje — odpadnike od katol. vere. Da bi pri nas imel še vsaj nekaj besede, začel je braniti hajlovce, procdrimce, protestante in sploh drugoverce.

Kaplana na Jesenicah ne smeta več na prizniti govoriti o odsekanih vejah. „Slov. Narod“ jima to prepoveduje. Hvaliti morata drugoverce, zlasti odpadnike, drugoverse otroke v šoli bosta odslej morala pestovati. „Slov. Narod“ jima to „resno“ svetuje.

Novo pevsko društvo „Sava“, ki se je komaj speklo, so že popustili vsi dostojnejši, zmerni in resni misleči delavci. Zdaj so zraven samo še socialni demokratje, nekaj odpadnikov in hajlovcev. I, no, Bog vam „žegnaj“.

Odkuril jo je dimnikarski pomočnik Suppanz, ki je pred nedavnim časom pristopil v lutersko vero. Ljudje so veseli, dimnikarskemu mojstru pa svetujemo, naj se ne zavzema za procdrimske kričade.

Za nemško šolo na Savi se zavzema soc. dem. „Rudeči prapor“. Smo pač „international“.

Grozno zlodejstvo je storila tukajšnja hranilnica in posojilnica. Dvema hišnima posesnikoma je odpovedala posojila samo zato, da je pritiskala nanje pri občinskih volitvah. Ali je res to? I, mora že biti, saj „Rudeči prapor“ tako piše.

„Slovenec“, to glasilo „mežnarjev, kuharic, svetohlinstva in hinavščine“ (tako ga časti „R. P.“) nima nobene pravice več pisati za delavstvo. Zakaj ne? Ker tako hoče „Rudeči prapor“. — Mi pa pravimo: jedini slovenski list na Jesenicah, ki se zavzema za pravične slovenske in delavske interese, je „Slovenec“. Zato ga le naročajmo, in nobena slovenska gostilna naj bi ne bila brez njega.

Umrl je 26. junija Anton Stare, tovarniški delavec, o katerem smo že poročali, da so ga v začetku junija zaklali. Star je bil šele 27 let. Umrl je — lepo, spravljen z Bogom, imel je tudi lep pogreb. Tovarniška godba ga je spremljala na zadnji poti — v grob.

Meso podražilo se je tudi na Jesenicah, v mesecu juniju za 8 vinarjev pri kg., obeta se nam pa, da se bode še bolj podražilo.

Toče smo se bali v terek zvečer, ko je med 6. in 7. uro prihrula huda nevihta s strašnim nalivom. Hvala Bogu, toče ni bilo, a naliv je bil tolik, da so se pri tovarni zamašile rake, veliko vodno kolo je obstalo in naenkrat je nastala tema po vsej tovarni, ker ni bilo elektrike. Morali so prenehati z delom tako dolgo, da so iztrebili grablje na rakah.

Novice iz Amerike.

Devetkrat oženjen Jonathan Leffvre, starček 91 let v Salt Lake, Utah, je že osem žen pokopal, a sedaj v devetici stopil v jarem sv. zakona, to pot z vdovelo štiridesetletno gospo Mary Kersen. Pet zarodov njegovega potomstva bo prisostvovalo ženitovanju. Samo njegovih otrok število znaša 31. Možakar je premožen in izmed najodličnejših osebnosti v Utahu.

Koliko velja v Ameriki, da se vprizori nova igra. To velja nič več in nič manje, kakor — saj ne boste verjeli! — 80.000 mark. Neki angleški časnik poroča, da je sedaj v Ameriki nemogoče, vpeljati kako novo igro na oder. V prejšnjih časih je mogel vsak navaden gledališki ravnatelj na svojo roko kaj takega storiti, ker je ponudil dotičnemu gledališču polovico dobička od predstave. To je trpelo en teden. Zdaj pa so gledališča tako prenapolnjena z rednimi predstavami, da se ne more prekiniti za en teden. Ako zdaj prinese kak pesnik krvav sad svojega mučeniškega truda, mu pravijo, da mora svet najprej potrditi s svojo pritrditvijo, da je stvor vreden gledališkega odra za dalje časa. Zato si mora najeti pes-

nik kako gledališče za tri ali štiri tedne, kar stane 10.000 do 12.000 mark; posebna reklama za vsak teden velja 2000; igralci 8000 vsak teden; scenerija in druge potrebščine za delo v štirih dneh velja do 16.000 mark. Tako stane vprizoritev in vpeljava na stalen oder 80.000 mark. — Ko bi bilo to v modi v Evropi, kjer nimajo ljudje veliko denarja za gledališče, bi bili vsi pesniki — svetu neznani.

Dnevne novice.

V Ljubljani 4. julija.

Zdaj so jo pogodili! Demonstracije v Ljubljani proti Nemcem ne dajo spati žurnalistom v „Narodni tiskarni“. Včeraj so prišli na izvirno misel, da mi, oziroma naši poslanci opravljajo liberalno stranko nasproti dr. Luegerju. Včerajšnji „Narod“ piše v uvodniku tudi sledeče: »Te dni se je vršil na Dunaju shod zastopnikov avstrijskih mest, takoimenovani „Städte-tag“, katerega se je udeležil tudi ljubljanski župan Hribar. Na tem shodu je dunajski župan dr. Lueger povedal županu Hribarju, da je izvedel od krščanskih socialistov, da ljubljanskih demonstracij niso uprizorili klerikalci, nego da jih je uprizorila narodno-napredna stranka.“ Potem podtika našim poslancem, da so oni to Luegerju rekli, in konečno vali na našo stranko, da je provzročila demonstracije. Kakšno stališče zavzema naša stranka nasproti zgodivšim se demonstracijam, je obče znano, da namreč demonstracij ne smatra za dobro in koristno taktično sredstvo v narodnem boju proti Nemcem. — Smatramo pa ob enem za nepotrebno, da bi se z „Narodom“ radi tega prerekali. Pozivljamo pa gostobesednega župana Hribarja, da ta pogovor z Luegerjem navede, da vemo even tualno ukreniti nadaljne korake. — Glede trditve v „Narodu“, da je klerikalna stranka provzročila demonstracije, pa prosimo neko liko več preciznosti. In če je žurnalistička garda v „Nar. tiskarni“ svoje stvari tako gotova, potem se naj le obrne naravnost na državno pravdnštvo, naj provzročitelje imenoma navede in tako pospeši preiskavo. To je vendar tako naravno! S pavšalnimi obrekovanjem pa naj bode gospoda previdna in v celi stvari vendar pokaže nekoliko noblese. Mi smo od početka sem smatrali te demonstracije kot neumestne, ali na misel nam ni prišlo, da bi stvar pretiravali in ji važnosti pripisovali, ki je nima. Tudi smo bili toliko kolegijalni, da nismo niti izrabljali sfere »mit dem betrunkenen Journalisten«, katero so vlačili po »Tagespošti«. Mi smo izvedeli vso zadevo glede tistega »betrunkenen Journalisten«, kako je 24. maja metal okolu kazine s psokami na Nemce »feige Schufte« itd. Znano nam je bilo, kako so zahtevali Nemci, da se isti »žurnalist« aretira itd. Ali da bi stvar strankarsko izrabljali, nam ni prišlo na misel. — Nemci so dvignili krik, da bi Slovincem škodovali brez ozira na strankarstvo. Zato tudi smatramo, da v takem slučaju ne padamo za hrbet slovenskemu nasprotniku. In mi celo izjavljamo, da kakor nam je nesimpatična liberalna stranka in v liberalni stranki od veljakov najmanj simpatičen župan Hribar, vendar bomo stalina slovenski strani ramo o ramiz liberalno stranko, ako bide želna vlada hotela naskočiti avtonomijo Ljubljane, in mi se od Nemcev nikdar ne bomo dali izigravati proti drugi slovenski stranki, če se s tako nemško taktiko hoče slabiti slovenski življenj. — Ali nasprotna nam slovenska stranka stoji na drugem stališču, zato se pa žalibog dá izrabljati od Nemcev ali iz strankarske strasti ali iz politične naivnosti, tega tu ne bomo preiskovali. Dejstvo je, da je strankarska taktika kranjskih liberalcev zadnjih osem let Slovincem stokrat več škodila, kakor ji je Dežman in Švegel kedaj sam zase mogel. To je istina, katero izpregledujejo sedaj celo najzagrizenejši nasprotniki naše stranke. Da to taktiko, ki je kristalizovana v slovensko-nemški zvezi, pobijamo z vso vestrajnostjo in doslednostjo, je tedaj ob danih razmerah umevno. Da bi pa v tem boju hoteli žrniti liberalce kot krvoločne „Deutschenfresser“

in dražiti nanje celo Luegerja, je pa otročje podtikanje. — Narodni kričadi so pač, ali drugače niso Nemcem prav nič nevarni slovenski naprednjaki iz Šveglave zveze! O vsem tem bomo še govorili in posebno Ivanu Hribarju posvetili, kedo je hina vec!

Mrtvogledniki v uredništvu „Slov. Naroda“ so zopet enkrat slabo opravili svoj posel in radi tega so vidno napačne volje! Še pred kratkem so namreč bili konštatovali pri dvornem svetniku „Na Kamnu“ politično smrt, ukazali so ga pometati med politične mrličke, sedaj pa se jim dozdeva, da navzlic njihovega apodiktčnega izreka dozdevni mrtvec še nekoliko miga s prstmi, da celó o tem se govori, da se živ povrne v državniško zbornico! Mi sicer poslednjo vest „Slov. Naroda“ beležimo brez komentara, dobro vedoč, da je on neprimerno bolje poučen o ukrepih katoliško-narodne stranke, nego mi, kateri smo dosihmal bili vedno tega mnenja, da se kandidatje katol.-narodne postavljajo od samih volilcev. Toda mi razumemo duševno razpoloženje „Narodovih“ poštenjakovičev in jih srčno milujemo. Da bi ti pogrebci vsaj toliko oblasti imeli kakor pogrebci v vojnem času, o katerih jim hočemo povedati kratkočasno povestico: Po veliki bitki je bilo, kar v snopih ležali so okolu mrlički ubitih, in komandirani pogrebci so na vse pretege hiteli, da se čim hitreje iznebijo svoje nevesele naloge. Z vestnim preiskovanjem so se baš tako malo mudili kakor „Slov. Nar.“ s svojimi mrtvogledniki. Ravno kar so se lotili jednega na videz popolnem mrtvega, hoteč ga izročiti materi zemlji, ko ta na enkrat oči odpre ter zamolklim glasom zaječi: „Aber liebe Leute, ich leb' ja noch.“ Toda eden izmed pogrebcev se mu krepko odreže: „Dös kunt' a jeder sagen!“ in zagrabil so ga za noge in za roke, in ajd ž njim v veliko izkopano jamo, k onim drugim mnogobrojenim žrtvam, katere so brez oporekanja tje doli plegli k večnemu počitku! Žalibog pogrebci v „Slov. Nar.“ take oblasti nimajo navzlic svojemu mrtvaškemu ogledu, in njih prerana obsodba tedaj brzokone g. dvornemu svetniku ne bode preveč škodovala. Saj ni v prvič, da je bil od iste mrtvogledne komisije proglašen političnim mrličem. Če se prav ne motimo, spisala sta bila dr. Ivan Tavčar in Ivan Hribar vže l. 1884., torej pred 19 leti vže mrtvaški list tedanjemu profesorju Šukljetu. Ker je mož tedaj bil branil prebлагаga, za deželo in za slovenski narod vnetega Andreja Winklerja, spravila sta se bila nanj ista radikalno-slovenska junaka, katera sedaj z največjim navdušenjem obuvata snažita njegovi prevzvišenosti, visokorodnemu deželnemu predsedniku eksel. baronu Heinu. obdelovala sta ga eden z zgodovinskimi svojim kvedrom, in drugi — kar je gotovo še mučnejše bilo — z nevsahljivim vrelcem vodene svoje žlobudravosti, in končno sta zmagovito vskliknila: „Po njem je, docela ubit je, političen mrlič leži na odru, le hitro ž njim o „Massengrab.“ A kasneje sta se uverila, da njih diagnoza ni bila prava. Sedaj se pa zopet ista nesreča pripeti mrtvoglednikom v „Slov. Narodu!“ G. dvorni svetnik pa se bode morda še tolažil z narodno govorico, katera se glasi, da „dolgo živí, kogar pre-zgodaj mrličem razglasé.“

Kmetijsko društvo v Ribnici v konkurzu Piše se nam o tem še: Dolgo časa je umiralo to društvo, ki je bilo v resnici samo navaden konsum, ker se delovanje ni moglo razširiti izven — štacune. Življenske sile nikdar ni imelo prave. Vseskozi je nedostajalo strogega vodstva, ki bi si pridobilo zaupanje ljudstva; skoraj nikake zadružne discipline ni bilo med zadružniki, ki so vendar bistvo zadruge. In vrh tega še pomanjkanje poštenosti je moralo društvo ugonobiti. Nam za tako društvo ne more biti žal, samo to nam je žal, da se ni temeljito revidiralo in bilanciralo prej, dokler še ni bilo toliko primanjkljaja. To društvo je imelo neprimerno visoko režijo za svoj ozki delokrog. Iz tega naj se uče zadružniki, da v svojih zadrugah ne smejo nikdar trpeti kakega „šlendrijana“. To je pogin vsake zadruge.

Lopovščina „Slov. Naroda“. Dne 1. julija 1903. je priobčil „Slov. Narod“ tole notico: „Požar v Čirčah pri Kranju. Kakih 20 minut od Kranja leže Čirče, kjer

je za župana vrl mož gospod Strupi. Čirče bi bile rade dobile svojo šolo in zaradi tega je storil župan vse potrebne korake. To pa ni ugajalo kranjskemu tehantu Koblarju in začel je na vso moč hujskati proti županu in proti šoli. Njegovo hujskanje je imelo pred vsem ta vseh, da so neki klerikalci napravili županu škodo na drevesih in mu razrezali konjsko opravo. Zaradi tega so bili pobožni zlikovci primerno kaznovani. V ponedeljek je župana zadela nova nesreča. Zlobna roka je užgala njegovo gospodarsko poslopje, ki je bilo napolnjeno s pridelki. Škoda je velika. Ljudski glas sodi, da je požigalca iskati med Koblarjevimi pristaši in da je kranjski tehant s svojimi hujskarijami moralnični provzročitelj tega požiga.“ Prva laž v tem dopisu je ta, da se je „vrlí mož“ Strupi potegoval za šolo v Čirčah. Stori je ta „vrlí“ župan le vse potrebne in nepotrebne korake, da bi Čirčani pošiljali otroke v šolo v Hrastje ali pa na Prebačevo. Morali bi pa to šolo še le zidati kot enorazrednico. Ravno kar so pa dozidali dvorazrednico na Premskovem, kamor je bliže kot na Prebačevo. Liberalci z glavarjem vred so res podpirali Strupijeve „korake“, deželni šolski svet je pa ugodil pritožbi Čirčičanov in vrlí župan Strupi je s svojim šolskim načrtom pogorel. Sedaj so se pa začeli koraki Strupijeve maščevalnosti. Ubogi vaščani, fantje in močje, so okušali, kaj se pravi imeti „vrlega“ župana po liberalnem kopitu. Tu ne bomo pisali o raznih ovajanjih in o silovitostih, o katerih se še ni govorila zadnja beseda. Najlepše je bilo, da je „vrlí“ župan s pomočjo orožnikov dal odvesti vklenjene tri fante k sodniji, ko so mu bila poškodovana drevesca in komata, in sicer popolnoma po nedolžnem. Fantje so sijajno dokazali svoj alibi in sodišče jih je oprostil vsake krivde „Narod“ tedaj laže, ko piše, da so bili „pobožni zlikovci primerno kaznovani.“ No, požar je pa res provzročil tehant Koblar, škoda, da „Narod“ ni zapisal, da je videl, kako je dekan zažigal. Čudno je le to, da prijeti zlikovec, ki ga dolže požiga, še v ječi le „farske“ kolne.

Shod koroških Slovencev. Jutri, dne 5. julija priredi „Katol. polit. in gospodarsko društvo za Slovence na Koroškem“ shod pri p. d. Šteklju na Fari pri Prevaljah. Začetek točno ob 3 uri popoldne. Govoril bode tudi deželni poslanec gosp. Grafenauer.

Odličen šišenski rojak. Grof Edvard Pettenegg, komtur in veliki kapitulat nemškega viteškega reda, doktor bogoslovja, modroslovja in obojnega prava, ki je bil dne 29. junija 1903 v dvorni kapeli na Dunaju posvečen v mašnika, je bil rojen 13. junija 1847. l. v Šiški v takozvanem Galletovem gradu. Oče njegov je bil predsednik deželnega sodišča v Ljubljani.

Poštna vest. Poštna oficijala g. Ernst Nastran v Rovinju in g. Fr. Hafner v Trstu sta imenovana poštoma kontrolorjema v Pulju.

Z Dunaja. Pred kratkim sta se v „Sl. Narodu“ oglasila »slavnoznana Ko in Ho« (menda Kobal in Hočevlar) ter na dolgo in široko zabavljata čez »Danico.« Danicarje res vezeli, da jih končno počastita tudi tako visoka nadčloveka, kakor sta predsednik in tajnik »Gradaščice«. Hvaležni so jima, da sta tudi okrcala svojega naprednega kolega, neznanega dopisnika prejšnjih člankov v „Sl. N.“, češ, da on blamira napredno dijaštvo pred slovensko javnostjo. S komandantko vzvišenostjo sta mu poklicala v spomin: Si tacuisses... Prav dobro. Vendar bodi firmi Ko & Ho povedano na uho, da velja isti pogovor tudi njima, ker članki neznanega dopisnika niso bili nič slabši, kot njun zadnji. Kajti z njunim zadnjim dopisom bi se dal primerjati kvečjemu famozni »Savin« ustanovni oklic, ki pač znači rekord duševnega uboštva. V morju fraz ni najti ne ene pametne misli, dasi sta lastnoročno podpisana na njem omenjena napredna visokošolca, ki nosita veliki zvonec v svobodomiselnosti »Savi.« Kaj, ko bi gospodje ta oklic ponitaili in poslali v proučevanje slovenskim abiturijentom? Bo dobra reklama! Da bi se pokazala kot univerzalna ženija, znesla

Dalje v prilogi II.

sta v svoj zadnji članek vse, kar jima je prišlo na misel, prav kakor znosi sraka svoje gnezdo. Se Tirolcem očitata, da jih sreča pamet šele v 40. letu. Ne vem sicer, s kako pravico, ker gg. »Ke in Ho« bodeta lahko Bogu hvalešna, če jih bo sploh kdaj zadela taka sreča, vsaj sodeč po tem, kakor sta se dozdaj oglašala v javnosti. Gg. »Ko in Ho« trdita, da »Gradaščica« nasprotni akademični društvu silno ženira in da se jima sline cede po onih »56 odločno protiklerikalnih svobodomiselnih slovenskih akademikih«. Bežite no! Le ne tolike naivnosti. Saj je Vama itak znano, da je »Gradaščica« ostalim dijakom v zabavo. Smejejo se ji, kakor so se smejali njenemu bombastičnemu oklicu v avli. In sline da se komu cede po njenih udih? Dovolili bi si v tem oziru samo vprašati, če niso ti udje večinoma elementi, katere je »Slovenija« postavila pred prag. Sicer pa je vsakomer na prosto dano, da se blamira, kolikor mu drago. To pravico imajo tudi gg. iz mlade, krepke, napredne, svobodomiselnice »Save«. Kakor kažejo dogodki zadnjih dni, poslušujejo se je tudi prav pridno zdaj ta, zdaj drugi. Toda gospodje morajo dovoliti — saj so svobodomiselnici — da jim včasih tudi »neonakopravnici« ljudje nekoliko odgovore. Istotako jih zadene odgovornost, če vsled kakega dopisa v »Slovenca« nekateri njihovi kolegi (n. pr. Lavš, Svetlin i dr.) kar pihaajo same jezice. Prav žal mi je, da si »pravokotni nadljudje« tako razburjajo svoje nežno živčevje zaradi teh »pre... klerikalcev«. Ali gospoda naj si zapise za uho, da izzivanje izzove odpor. Sicer sem pa prepričan, da je liberalcem kaj svetovati toliko, kakor vodo nositi v »Savo«. Žabe (tudi v »Gradaščici«) regljajo toliko časa, dokler jim grla ne postanejo popolnoma hripava. Dunajski klerikalec.

Ljutomer. Župan ponesrečenega mesta Slovenjgradec je na Prusko razposlal pismo, v katerem trdi, da je Slovenjgradec nemško mesto, in prosi za podporo pogorelcem, ker bi se lahko pripetilo, da bi Slovenci spopadli nemška pogorišča in bi iz mesta nemškega postalo slovensko mesto. Slovenske interese zastopajoči časnik »Süddeutsche Presse« v Mariboru je dobil in ponatisnil čudno pismo županovo, sodbo glede zapopadka pa prepušča bralcem, rekši, saj znajo misliti. Taka sodba je pač ne mala obsodba. Po celem Stajarskem, tudi po Kranjskem in po Koroškem se milodari zbirajo »uradno« po cerkvah in po občinah, in slovenski darovalci darujejo brez obzira na narodnost prebivalcev. A v mestu samem koliko pa je pristnih Nemcev? Kar je Nemcev, so pač takšni, kakor je gospod župan z »nemškim« imenom »Pototschnig«. Tudi pri nas se je pobiralo v cerkvi in zvonaj iste. Darovani helar slovenski bodi v pomoč ponesrečencu brez povpraševanja glede narodnosti. Tako misli poštna duša slovenska. Če bi Slovenci posnemali v tem oziru Nemce, potem bi Ljutomer ne bil za slovenjgraške pogorce skupil 300 K 20 v., na Cvenu v obližji trga je požarna bramba, ki v svoji sredini nima niti enega nemškutarja in še manje Nemca, od društvenikov nabrala 78 K 33 v., čisto slovenska vas Cezánjevec je c. kr. okrajnemu glavarstvu poslala 14 K 10 v., Pristava 12 K, Kápela 29 K 40 v., itd. Koliko pa se je milodarov nabralo po cerkvah, o tem bi bilo dobro, ako bi prispevke priobčilo »Slovenski Gospodar«.

Za brate Hrvate. Na slavnosti v Dekanih je 18. m. m. govoril g. dekan in deželni poslanec isterski Josip Kompare. Krasno je govoril za brate Hrvate in ljudstvo je oduševljeno odobravalo njegove srčne besede. Dejal je mej drugim: »Tudi nad nas utegnejo še priti hudi dnevi, hujši nego so danes oni na Hrvatskem; in tedaj bomo smeli tudi mi računati z vso gotovostjo na pomoč svojih bratov!«

Slovenski zmagi na Koroškem. Iz Celovca, 3. julija. Dve lepi zmagi so si priborili minulega 1. t. mes. koroški Slovenci. Pri občinskih volitvah v Hodišah in Skofljah ob jezeru prodrla je slovenska stranka uprav sijajno. Na prizadevanje nemčurjev razdelili sta se občini Hodiše in Skoflje in napravila tretja občina Otok ob vrbskem jezeru. Storil je to

naš deželni zbor samo radi tega, da pripomore na Otoku vsaj nemčurjem do zmage. A tudi tu jim veselje ni ostalo neskaljeno. Pri volitvi dne 27. junija so namreč bili v odbor izvoljeni tudi štirje naši možje. — Pri volitvi za Hodiše in Skoflje pa so Slovenci prodrli na vsej črti. V Skofljah n. pr. se nemčurji z učitelji vred, ki so se prej prav širokoustili, niti na volišče niso upali. Za nemčurje je delal seve na vse moči neizogibni okrajni glavar — baron Mac Nevin, na njegovo žalost — zastoj. Postopal je tako, da bi mogel biti dober učitelj bivšemu — banu Khuen-Hedervaryju. O načinu njegovega »delovanja« se bo še pisalo.

Občni zbor c. kr. kmetijske družbe kranjske bo v četrtek, dne 9. julija 1903. l. ob pol 9. uri dopoldne v dvorani »Mestnega doma« v Ljubljani. Spored: 1. Predsednik prične zborovanje. 2. Poročilo o delovanju glavnega odbora v l. 1902. 3. Predložitev družbenega računa za leto 1902. in proračuna za leto 1904. (Račun in proračun se dološljeta g. g. družabnikom o pravem času.) 4. Volitev štirih odbornikov v glavni odbor namesto gg.: Václava Golla, c. kr. višjega gozdnega svetnika v Ljubljani; Josipa Lenarčiča, veleposestnika itd. na Vrhniki; dr. Maksa Wurzbacha p. l. Tanenberga, odvetnika v Ljubljani, in Janka Žirovnika, nadučitelja v Št. Vidu nad Ljubljano. 5. Volitev dveh računskih preglednikov namesto umrlih gg.: Franciška Trillerja in Dragotina Žagarja. 6. Poročila in predlogi odborovi. 7. Poročila in predlogi podružnic. 8. Nasveti in prosti govori posameznih družabnikov.

Iz Doba. Slučajno nam je prišel pred oči Slovenski Narod od dne 27. jun. št. 146., kateri pripoveduje, kako je strela razbila konsumno društvo v Dobu. Veliko bi megli odgovarjati na ta budali, skozi in skozi markirani dopis. Toda hiša, v kateri se nahaja pisarna za Slovenski Narod, nam je preveč brezpomembna, da bi se bavili z njenimi opetovanimi dopisi. Konstatujemo edino le, kar ve ves okraj tukaj, kar bi pa utegnili druge koga zanimati, da duhovščina v Dobu ni bila s tem konsumnim društvom nikoli v nikaki dotiki in zvezi, in društvo ni nič manj, kakor »blagoslovljeno« in klerikalno. Konsumarji so skoro izključno le pristaši in prijatelji tiste »edine liberalne trgovine, katero, kakor emfatično trdi dopis, je hotelo društvo uničiti. No, tiste edine liberalne trgovine ne bo uničilo konsumno društvo, pač pa jo bo uničil njen brezumni liberalizem. Toliko v dokaz čiste »resničoljubnosti« »Slovenskega Naroda« in njegovih poročevalcev.

Nekateri klerikalci.

Iz Celovca, 3. jul. Danes ob 4. uri pop. je dospel semkaj nadvojvoda Rainer, da jutri pregleda tukajšnji brambovski polk št. 4. Odpotuje jutri ob 3. uri popoldne. Danes zvečer mu je vojaška godba priredila bakljado.

Kolesarji pri letošnjih jesenskih vojaških vajah rabili se bodo, kakor vsako leto, tudi letos. Kdor je dobro izurjen kolesar in pride k vajam z lastnim, dobrim kolesom, dobi koncem vaj odškodnine 10 kron, oziroma če se mu kolo v službi pokvari, tudi več. — Kdor želi opraviti orožno vajo kot kolesar, prijavi naj se pismeno najkasneje do 28. julija t. l. naravnost pri kadru pešpolka št. 17 v Ljubljani.

Odgovor »Narodovemu« denuncijantu Iz Šmartna pri Kranju se nam piše z dne 25. junija: Vsled želje finančne oblasti v Kranju, katere se je čutila po krivem napadena v št. 136. »Slov. Naroda« ter prosila podpisane, naj stvarno pojasnilo zoper članek, objavljeni v št. 136. »Slovenskega Naroda« pod naslovom: »Katoliška vzgoja našega dobrega ljudstva«, v katerem listu objavi, izjavlja podpisani, da glede veselic katoliškega slovenskega izobraževalnega društva v Šmartnem pri Kranju ni res, da bi se vršile brez uradnega dovoljenja, res pa je, da za vsako veselico in tombolo je podpisani aranžer pravočasno prosil dovoljenja ter plačal pri c. kr. okrajnem glavarstvu zahtevano pristojbino. — Ker se pa »Slov. Narod« zlasti za zadnjo veselico našega izobraževalnega društva, katere se je v Stražišču dne 1. junija t. l. vršila, prav posebno ogreva, izjavlja podpisani, da je tudi za tisto poslalo c. kr. okr. glavarstvo v Kranju predsedniku g. Josipu

Razboršek dovolilni list pod št. 13.089 z dne 29. maja 1903. Na besede »In vendar se je šlo... za javno tombolo« — ugovarjam: ni res, da bi bilo v zadnjem času naše izobraževalno društvo v Stražišču priredilo tombolo, res pa je, da je priredilo v Stražišču dve gledališni igri, in sicer: 1. »Udajmo se!« in 2. »Zamujeni vlak.« — Torej glede našega izobraževalnega društva pač ne zasluži finančna oblast v Kranju graje. »Slov. Narod« naj bo tudi brez skrbi glede dohodkov in stroškov izobraževalnih društev, ker za to ni on kompetentna oblast, ampak dva v to po pravilih, potrjenih od c. kr. deželne vlade, izvoljena pregledovalca računov. Dopisnik »Slov. Naroda«, kateri je v 136. šte. napadel kranjsko finančno oblast in izobraževalno društvo v Šmartnem pri Kranju, naj si zapomni enkrat za vselej, da »kjer laž kosi, ondi je vederja«. — Vilko Paulus, kapelan v Šmartnem pri Kranju.

Ponesrečeni ulom. V storjah na Krasu so hoteli zadnjega junija krog polnoči neznani zlikovci vlomiti v duhovnikovo stanovanje. Poskušali so z debelimi hrastovimi gredami vreti železje iz oken. Pri hramu in veži se jim ni posrečilo, potem pa so se lotili okna, kjer je pisarna. Ravno so začeli, pa pride mimo domačin mlekar z vozom in zlikovci takoj zbežijo. Komaj pa mlekar odide, se zopet vrnejo in lotijo »dela«. Razbijajo dvojne šipe ter odpro okno, potem pa skušajo vreti še železje. Toda močni sunki z gredami prebudijo duhovnika, ki ima ravno nad pisarno spalno sobo. On hitro skliče svoje domače t. j. očeta, brata in mater, ter hiti v pritličje, a zlikovci so med tem že zbežali. V razkopanem oknu je tičala težka hrastova greda, druga je bila na tleh, v bližini pa sta bili še dve — izruvali so jih iz bližnjega trnega latnika. Odnegli niso drugega, kot en ključ za kolo, ki je bil na oknu. Bili so gotovo tujci. Dogodek je naznanjen žandarmeriji.

Nedeljski počitek v Gorici. V mesecih juliju in avgustu ostanejo v Gorici ob nedeljah vse trgovine brez izjeme celi dan zaprte. — Brivnice pa se zapro že ob 12. uri.

Efektna loterija. Vis. c. kr. fin. ministerstvo je z odlokom z dne 18. novembra 1902, št. 77.150, podelilo krajnemu šolskemu svetu in občini na Vidmu pravico, prirediti efektno loterijo, katere čisti dohodek je odmenjen v pokritje stroškov za zgradbo nove šole. Loterija obsega 200.000 srečk à 1 K in 2500 dobitkov v skupnej vrednosti 40.000 K. Žrebanje se bo vršilo dne 31. decembra 1904 na Vidmu. V to svrhu se je sestavil posebni loterijski odbor, kateremu je na čelu g. dekan Žičkar. Srečke se že razpošiljajo.

Čudni učni uspehi na goriških srednjih šolah. Šolsko leto na goriški gimnaziji in realki so končali že preteklo soboto. Na gimnaziji je bilo pričetkom šolskega leta 521 učencev, 40 jih je izostalo med letom, koncem leta jih je bilo 481. Po materinem jeziku je 247 Slovencev, 301 Lah, 32 Nemcev in 1 Hrvat. Učni uspehi so tudi letos jako klavni. Odličnjakov je 43, prvi red ima 296, drugi 78, tretji 33 učencev, 28 jih sme ponavljati izpit po poštinih. Padlo je torej brez ponavljavnih izpitov 23% dijakov. Na nižji gimnaziji je padlo 48 Slovencev in 45 Lahov, torej celih 27 odstotkov. Ako prištejemo tem 93 še 37 učencev, ki so večinoma zaradi neuspevanja izstopili med šolskim letom, je izgubilo na spodnji gimnaziji šolsko leto 38% dijakov. Uspeh je bil najslabši v prvih dveh razredih. V slovenski oddelku prvega razreda je ustopil 62 učencev, a razred je dovršilo le 29 učencev; v slovenskem oddelku drugega razreda je bilo pričetkom šolskega leta 51 učencev, izmed katerih je imelo koncem leta le 29 prvi red. Kaj tacega ni na nobeni gimnaziji! Skoraj enaki neuspehi so tudi v laških oddelkih prvih dveh razredov. Glavni vzrok teh žalostnih rezultatov je ptuji nemški učni jezik, ki dela slovenskim in laškim dečkom največje težave. Zato pa naj zastavijo zastopniki obeh deželnih narodnostij vse svoje moči, da se čim prej odstrani sedanji učni jezik, ta pedagogična spaka, ki zahteva leto za leto toliko žrtv. Med 142 učenci višje gimnazije ima 112 učencev prvi red. Iz programa ni razvidno število slovenskih dijakov, ki so padli, ker višja gimnazija nima paralel po narodnosti. Splošno se govori po mestu, da je »vrgel« profesor nemščine v zadnjih dveh razredih 5 dijakov, ki so v vseh drugih predmetih dobro izhajali. Ta strastni eksotični odgojitelj naše mladine čuje na ime dr. Petak. O tem možu se je po Gorici zadnje tedne mnogo govorilo in se bo še govorilo na pristojnem mestu. — Realka je imela pričetkom šolskega leta 407, ob sklepu 372 učencev. Slovencev je bilo 110, Lahov 196, Nemcev 64. Prvi red z odliko ima 12 učencev, prvi red 236, po-

navljavni izpit 31, drugi red 65, tretji red 21.

Bankovci za 10 glid. Do 31. avgusta 1903 se sprejemajo vsi uradi bankovce po 10 glid, pozneje do 1. septembra 1903 samo glavni zavodi avstro ogrske banke. Po 1. septembru se zamenjajo ti bankovci samo s posebnim dovoljenjem generalnega sveta avstro ogrske banke.

Razglednice z utisnjeno pošto znamko so glasom odredbe poštne uprave dovoljene.

Dela na bohinjski železnici. Pod Kostanjevico v Gorici so že začeli kopati predor in delajo se priprave tudi za druga dela. Po Gorici kar mrgoli italijanskih delavcev. Trdka Lenassi in tovariši so se zavezali jemati v delo v prvi vrsti domačine. Zdi se pa, da se ne bo posebno ozirala na to obvezo. Sicer smo pa šele pri začetku dela.

Praznik sv. Cirila in Metoda v Gorici. V nedeljo, na praznik slovenskih apostolov sv. Cirila in Metoda, bo v cerkvi sv. Ignacija ob 9. uri sv. maša s slovenskim petjem. Sv. mašo bo daroval veleč. g. dr. Anton Gregorčič, deželni in državni poslanec.

Slovensko šolstvo v Gorici. Zlata knjiga društva »Šolski Dom«, šest letnik, se je ravnokar dotiskala. Iz nje posnemamo, da je društvo vzdrževalo v šolskem letu 1902/1903 tri otroške vrte, devet razredov ljudske šole, dva letnika pripravljencev za izobraževališča, dva oddelka dekleške obrtne šole z nadaljevalnim tečajem, ter pripravljalnici tedaj in dva razreda deško obrtno nadaljevalne šole. V otroških vrtih je bilo vpisanih 197 otrok, v ljudski šoli 219 učencev in 303 učencek, skupaj 522, v pripravljalnici za izobraževališča 71 učenek, v dekleški obrtni in nadaljevalni šoli 62 učenek, v deški obrtno-nadaljevalni šoli 123 učencev, skupaj 975 učencev in učenek. Knjiga obsega natančen imenik društvenikov in dobrotnikov ter zneskov, katere so podarili za vzdrževanje prekornistnih zavodov, ki delajo čast goriškemu Slovincem. V stan premoženja se je vrinila neuhaba tiskarska pomota. Iz pasivov z dne 31. decembra 1901. je namreč izostal znesek 638 K 97 v., ki ga je društvo dolževalo v tekočem računu; a v skupno vsoto 113.788 K 46 vin. sprejet je tudi ta znesek. Društvo je imelo v letu 1902. dohodkov 24.453 K 41 vin. in prav toliko tudi stroškov.

Tujcev na Bledu je bilo do 27. junija t. l. 329.

Slovensko planinstvo. Za planinski dom v Krnici v Zajezerju je doslej nabranih 280 K 4 v.

Nova banka. Listi poročajo, da se vrše priprave za ustanovitev katol. banke za Trst in Istro.

Grozna tragedija. Pri g. Franu Nappu v ulici Fabio Severo št. 25 v Trstu je bil v službi že 26 let kakor kočijaž šestdeset letni Fran Bambič. Nedavno je vzel g. Napp v službo za kočijaža še 26 letnega Viljema Barigellija iz Italije. Mladi kočijaž je zalezoval 18 letno Bambičevo hčer Ano, ki je mladega kočijaža rada videla. To je starega kočijaža silno jezilo in predvčerajšnjim je Bambič dvakrat ustrelil na svojega mladega tovariša, nato pa je ustrelil samega sebe. Bambič je mrtev, mladi kočijaž smrtno nevarno sanjen.

Ustrelil se je v Trstu 45 letni uradnik pri Lloyd Edvard Hoffmann, ker je bil radi slabega zdravja umirovljen.

S pivom naskakujejo slovensko Dobro. Vse nemške sile se zadnji čas napenjajo, da bi ponemčurile to lepo slovensko občino. Ob priliki zadnjega nemškega tavljenja na shodu nemških požarnikov na Dobrni se je iztočilo 70 sodečkov s pruskim denarjem kupljenega piva, da bi se z istim potopila in zalila narodna zavest manj izobraženih ljudskih vrst med tamošnjimi Slovenci.

Žalostno znamenje. Podružnica sv. Cirila in Metoda za Teharje in okolico se je prostovoljno razpustila.

Kresovi na planinah. Savinska podružnica »S. P. D.« boše pri ugodnem vremenu zažgala na Menini planini, na Medvedjaku itd. kresove v čast sv. Cirila in Metoda danes v soboto ob 9. uri zvečer.

Hranilnica in posojilnica jeseniška je imela od 1. januarja do 30. junija t. l. denarnega prometa 226.928 K 10. Vložilo je v tekočem letu 228 strank 54.351 K; izposodilo se je 24 strankam 21.060 K, 79 strank pa je vzdignilo 22.227 kron 36 h. V centralno blagajno se je naložilo 55.518 K 44, vzdignilo pa 41.418 K 44. Pristopilo je v tekočem letu 22 novih udov. — Hranilnica in posojilnica na Jesenicah obrestuje vloge po 4 odstotke, posojila pa po 5½ odstotka. Uradije se vsako nedeljo od 3. do 6. ure popoldne in vsako sredo od 9. do 12. ure popoldne.

Tujcev je došlo v dolenjske Toplice do zdaj nekaj čez sto.

Strajk mizarjev v Trstu končan. Strajk mizarjev, ki je trajal dolgih 7 tednov,

je slednjič vendar končal. Zadnje čase so obstajale diference le glede delavnega časa in dela ob praznikih. Dočim so delavci glede plačil že poprej odnehali, so pa sedaj gospodarji odnehali glede gori omenjenih dveh točk. Na svojih skupnih zborovanjih so bili mojstri trdi tudi glede teh dveh točk. Tekom predvčeršnjega dneva je došlo odboru štrajkujočih delavcev privoljenje v deveturni delavnik od 31 mojstrov. Valed tega so delavci sklenili na sinočnjem zborovanju, da prično zopet delati, pustivši svobodno roko onim delavcem, katerih mojstri še niso privolili v deveturni delavnik.

— **Islet na Bled in Vintgar** priredi dne 12. julija društvo tiskarjev na Kranjskem.

— **»Isobraževalno in zabavno društvo Kranj«** v Kranju priredi v nedeljo dne 5. julija na vrtu g. Smida na Gaštelju veselico s petjem, godbo in drugo zabavo. Začetek ob 4. uri popoldne. Vstopnina za člana društva »Kranj« 40 vin. za osebo, z družino 80 vin.; za nečlane 60 vin. za osebo. Čujemo, da bode mešani zbor pel nekaj jako krasnih komadov in da ima tudi kranjska godba lep vspeled.

— **Družbi sv. Cirila in Metoda** sta vročila včeraj gg. brata Perdana 1000 K s pripomnjo, da bo družbi sčasoma še večjega prispevka od vžigalic, ki nosijo njeno ime, če vi, Slovenci, hočete in izključno le nje rabite. — Družba pa ob tem obilnem daru izreka tej domoljubni bratski dvojici svoje pristrčno priznanje in svojo iskreno zahvalo.

— **Letni zaključek »Ljudske opekarne«** v Biljah pri Gorici za V. uprav. leto je jasen dokaz, kaj se da doseči v prid nižjemu ljudstvu z dobro voljo ter vestnim in poštrevolnim sedelovanjem vseh dobro mislečih ljudi. Iz doposlanega nam računskega zaključka posnemamo, da je imela ta zadruga nad 182.000 K denarnega prometa, društvena aktiva pa znašajo 91.877 K. — Sklepom računskega leta šteje zadruga: 35 društvenikov-vstanovnikov, ki imajo 51 glavnik deležev po 600 K; 12 zadržnih delavcev z 12 opravljenimi deleži po eno krono. Zadruga izvršuje vsa v opekarsko obrt spadajoča dela načeloma in praviloma po svojih članih, izjemoma tudi po nečlanih. L. 1902 se je izdelalo nad dva in pol milijona raznovrstne opeke, a razprodalo se je nad dva milijona. Čistega dobička je bilo leta 1902 K 7089-13, ki se po sklepu občnega zbora razdeli tako-le: Društvenikom-vstanovnikom se razdeli po 80 kron na en polnopladač glavni delež v znesku K 4080—, rezervnemu zakladu se pripiše ostanek v znesku kron 3009-13, skupaj K 7089-13. Rezervni zaklad je znašal koncem leta 1901 K 7622-44, kateremu se konci leta 1902 prišteje čistega dobička l. 1902 znesek 3009-13, torej znaša rezervni zaklad koncem l. 1902 K 10.631-57, ki je investiran v društvenem premoženju. »Centralna posojilnica v Gorici« izvršila je svojo revizijo dne 12. avgusta 1902. »Ljudska opekarna« je povsem delavska zadruga, ki šteje med 35 člani vstanovniki: 18 opekarniških delavcev, 5 zidarskih mojstrov, 9 posestnikov - kmetovalcev, 1 obrtnik in 2 zasebnika, ter daje 30 družinam stalnega zaslужka ne vstevši onih, ki najdejo zaslужka od časa do časa. Leta 1902 so zaslужili domačini pri »Ljudski opekarni« nad 28.000 K.

— **O velikem požaru v Čatežu pod Zaplalom** se nam piše: S Čateža pod Zaplalom dne 2. julija 1903. Danes zjutraj je požar uničil hlev in pod Stanislava Ravnikarja tukajšnjega gostilničarja. Rešili so iz ognja samo živino in nekaj obleke. Zgodila se je pri tem požaru prav občutna nesreča očetu Oroslavu Ravnikarju: zdrsnila mu je iz žepa denarnica s 1970 K, pa ni vedel kdaj. Ali je denar zgorel ali se ga je pa polastila zlobna roka; nikjer ga ne najdejo. Oče in sin imata torej prav veliko škodo. Posestnik ni bil zavarovan. Kaj je požar provzročilo, ni znano. Da je bila sapa, bi bil lahko cel Čatež pogorel.

— **Zgradba vodovoda** za občine Jurjevica, Breže, Rovte ter za Sušje, Vinica, Lipovec, Zapotok in Zlatenec je oddana znani dunajski tvrdki inž. g. Rumpel.

— **V bolnico usmiljenih bratov v Kandiji** je bilo v minulem mesecu sprejetih 114 bolnikov, oskrbovanih skupaj 200. Ozdravljenih so odpustili 95, zboljanih 30, neozdravljenih pa 7; 4 so umrli.

— **Delniška pivovarna Žalec in Laški trg.** Piše se nam: Slavnemu občinstvu bode jutri dana prilika prepičati se o izvršni kakovosti domačega piva delniških pivovarn v Žalcu in Laškem trgu. Opozorjamo občinstvo, da je v »Zvezdi« nasproti nunski cerkvi postavljen poseben paviljon za to slovensko pivo in je vsakemu dana prilika se iz lastne izkušnje prepičati o posebno okusnem pivu te ugledne narodne tvrdke. Slovenci, podpirajmo to slovensko podjetje in to tembolj ker nam dokazuje da je kos vsaki tuji konkurenci.

— **sejmi po Slovenskem** od 6. do 11. julija: Na Kranjskem: 6. v Novem mestu, Ljubljani, Trnovem na Vidmu poleg Krke, Poljanju, Slančjem vrhu in Travi; 8. v Ljubljani; 9. v Trnu in Lužemberku;

11. v Nemški Loki pri Kočevju in Senožečah. — Na Sloven. Stajarskem: 6. v Lembergu; 8. v Ptuj in Svičini; 10. v Dobovi. — Na Primorskem: 11. v Ogleju (3 dni), v Suti in Osobu (3 dni).

Ljubljanske novice.

O dvestoletnici uršulinske šole. L. 1703, 2. julija, so otvorile uršulinke v Ljubljani dekliaško šolo; pretekli četrtletek je bila dvestoletnica tega za ljubljansko mesto važnega dogodka. Ker je samostan lani prav svečano praznoval dvestoletnico, odkar so prišle uršulinke v Ljubljano, ni bilo letos večjih vnanjih slovesnosti. Najlepše so se spominski dnevi praznovali prav s tem, ker so se v zavodu prvič vršili zrelostni izpiti, ker je uršulinsko učiteljstvo dobilo lani pravico javnosti. Na spominski dan, 2. julija, pa je priredila Marijna družba »Marije vedne pomoči« v samostanu slavnostni večer z bogatim in zanimivim vspeledom. Slavnost se je pričela s pomenljivo živo podobo: »Pustite male k meni!« Pomenljiva je bila podoba zato, ker je bila uprizorjena prav na dan, ko je preteklo dvestoletje, odkar uršulinke ljubljansko žensko mladino po zgledu nebeškega prijatelja otrok vabijo v svoje zavode, da jo vzgajajo in poučujejo. Žva podoba je bila v posameznostih in celoti krasno pogojena. Naslednje točke obširnega vspeleda so bile dobro izvajane: Glasbene točke na klavir so bile igrane s pravim umevanjem in sprejete z glasno pohvalo. Igranje na citre in gosli je pokazalo lep napredek in izurjenost. Krasno sta bila prednašana samospeva »Spomin na Rim« in »Na tujih tleh«, kakor tudi dvospev »Marija v majniku«; vsi spevi so pričali o nadarjenosti in vežbanosti solistinj. Vspeled so završili trije lepi zbori. Zvest, da so dosegle časten uspeh, naj bo gđc. pevovodkinji in gđc. pevkam plačilo za trud.

Občinski svet ljubljanski ima prihodnji torek, 7. julija t. l., ob 8. uri popoldne v mestni dvorani redno mesečno sejo.

Poročil se bo čevlarski mojster gosp. Peter Lukas z Marijo vdovo Mrhar.

Priredbe pevskega društva »Slavec«. Gozdno veselico priredi pevsko društvo »Slavec« v nedeljo dne 12. julija v gozdiču Čončkove restavracije pod Rožnikom. Pri veselici sodelujejo vojaška godba. Z vspeledom je skrbjeno poleg godbe in petja za razna druga razvedrila in zabave. — Pri jutrišnji slavnosti na korist Prešernovega spomenika poje »Slavec« Nedved »Prešernu«, moški zbor z osmerospevom in pl. Zajc »Slava delu«.

Prašne ceste. Po mestu se v tem suhem vremenu vse premalo škropi. Občinstvo se nam pritožuje, da je po nekaterih cestah in ulicah neznosen prah in smrad od sparjene gnojnice — fjakarskih konj. Kar pa prahu veter ne napravi in vozovi, ga vzdigujejo pa seveda še ženske vlecke. — Zjutraj se po Poljanski cesti pometa, da se kar kadi, ne da bi se z vodo poškopilo. Tudi zvečer se opetovano to opravi na sv. Petra cesti. Odprite torej prej hidrante!

Zagrozil, da si bo vzel življenje. Franc Snoj, 22 let star, steklar, sin Katarine Snoj, posestnice v Zalekarjevih ulicah št. 8. je 2 t. m. odšel z doma in se do danes ni vrnil, pač pa je pisal svojemu bratu Jožefu Snoju pismo, katero je oddal v Ljubljani na pošto, da ne pride več domov, in svojemu prijatelju Andreju Kaduncu v Zalekarjevih ulicah št. 10 pa je pisal, da si bode končal življenje s tem, da se bode potopil »v tanarglobočejo vodo.« Domneva se, da si je fant res kaj žalega storil.

V deželno bolnico so pripeljali včeraj populudne cerkovnika Gregorja Trampuša iz Mačkove vasi v kočevskem okraju. Neki kmet ga je na cesti z vozom podrl na tla in povozil, pri čemur je zadobil po životu, po obrazu, po nogah in rokah znatne poškodbe.

Nesreča v Buzzolinijevi prodajalnici Ivan Buzzolini 10 let star sin trgovca z delikatesami J. Buzzolinija v Špitaljskih ulicah, se je včeraj populudne v prodajalnici z nekim velikim nožem vrezal v levo roko nad palcem in si prizadel precejšnjo rano.

Razstava ženskih ročnih del v »Mest. domu« se zatvori v torek, dne 7. t. m.; v ponedeljek, dne 6. t. m. bo razstava zopet otvorena do 8. ure zvečer.

Za Prešernovo veselico v »Zvezdi« nujno prosimo ljubljansko občinstvo, naj si gotovo že poprej preskrbi vstopnice, ker bode po ravnokar došlih vesteh udeležba z dežele tako ogromna, da utegne gnjeđa pri blagajnici ne le zavleči ves program, ampak po stati celo nevarna. Zajedno opozorjamo, da je nositi vstopnice celi čas pripete na vidnem mestu.

Zidarska dela. Ometavati in snatiži so začeli Spalekovo vilo v Levstikovih ulicah, do pritličja so ometali in osnažili Fr. Svičjevo hišo na Dolenjski cesti ter Korsikovi hiši na Bleiweisovi cesti. Tlak so pričeli polagati pred Weinlichovo vilo na Erjavčevi cesti in postavili kamenito podlago z železno

ograjo. Pri vojaškem strelišču so pričeli kopati temelj in prično prihodnje dni a zidarskimi deli. Pokrili so Sokličevo hišo pred konjušnico; ista bo do prihodnjega meseca ometana in osnažena. Tekoči mesec bodo dogotovljene in strankam z avgustom mesecem na razpolago hiše: Vodnikova in Iv. Hribarjeva v Sodnijskih ulicah, Starkova v Predilnih ulicah, hiša »Kmetseke posojilnice« na Dunajski cesti, Korsikova na Bleiweisovi cesti, Weinlichova, Mayerjeva in Bohova vila, Cacakova in pa Acetova hiša. Delavcev je prišlo te dni okoli 40 v Ljubljano. Materijala je dovolj navoženega in tudi vreme je zelo ugodno za zidanje.

Priredbe za jutrišnjo veselico v »Zvezdi.« Vhodi bodo trije in pri teh blagajne za vstopnino. Na sredi »zvezde« pri Radeckiju je impozanten oder za zборе, tamburaše, sokole, godbi, alegorije itd.; nasproti temu pa markirano plesišče. Stopimo sedaj proti nunskega samostanu! Tukaj je buffet s pivarnama ob desnimi in levi. Obrnimo se od tod v ravno črto z »Narodno tiskarno«. Bajna razsvetljava, okusni šatorji. — V sredi je paviljon s peničim šampanjcem, na desni in levi strani mu vabljivo sloni buffet. Dalje ima za dobre sosede še dve vinarni in dve pivarni. Hodimo dalje ob »Matici Slovenski«, kjer nas ustavijo trije oddelki z dišečo kavo, punčem, slaščicami, smodkami in z drugim. Vše srečujemo vesele množice, ki nas hvaleč animirajo v izborni »Vinsko klet« ob »Ljudski posojilnici.« Tam se toči vsevrstno vino v kozarcih s kuponi. Kuponi se prodajajo istotam. Prijatelj, tukaj v kleti in povsod drugod se sam prepričaj, da so cene, ozirajoč se na plemeniti namen in velike troške, jako poštene. In na tem tako rodoljubno, mojstrsko urejenem kraju pričakovati je jutri ogromne, složne vdeležbe.

Vremenska hišica v »Zvezdi.« Razun ure so pri tej dragi napravi vsi drugi aparati in instrumenti skoraj najmanj zanesljivi, zato naj jim nihče ne verjame vsega, če hoče da ne bo — »potegnena!« Barometer samobeležnik n. pr. je v tej hišici na pol zmešnjava.

Društva, ki sodelujejo jutri pri ljudski veselici v »Zvezdi.« so: »Glasbena Matica«, pevska društva »Slavec«, »Ljubljana«, trgovsko pevska društvo »Merkur«, »Sokol«, dve godbi in tamburaši.

Iz odbora društvene godbe. V zadnji seji je odbor sklenil, da se prične takoj z nabiranjem nadaljnjih podpornih članov. V ta namen poveril se je posel društvenega sluga članu Fr. Kvasu, ki se bo predstavil p. n. občinstvu in pobiral mesečnino (članarino). Prijatelji godbe se torej tem potom uljudno prosijo, da jo po svojih močeh podpirajo. Odbor je trdno prepričan, da se v našem mestu s 500—600 podpornimi člani lahko vzdrži stalna in dobra godba 20—24 mož, v potrebi pa s šolskim naraščajem pomnoži do 30 mož. Ravno sedaj se bliža doba — mrtve sezone, ko bode Ljubljana brez vojaške godbe, in se bo to pomanjkanje čutilo tu in tam. Zdaj je pa k sreči društvom, gostilničarjem in kavarnarjem na razpolago za nizko ceno vedno 12 do 18 mož, izsolanih godcev. — Čm bolj se bo podpirala, tem polnejša bo! — Sredi tega meseca se prične šola za nadarjene mladeniče, ki imajo veselje do godbe, bodisi godal ali pihal, in sicer brezplačno.

Razstavo ženskih ročnih del — prirejeno v prid družbi sv. Cirila in Metoda in ljubljanskim revežem so izmed najodličnejših posetnikov do danes obiskati blagovolili — kakor nam piše prvomestnik družbe sv. Cirila in Metoda: Nj. cesarska visokost Josip Ferdinand v spremstvu g. podpolkovnika bar. Weber; Nj. eksc. baron Hein s soprogo; gg. generalna majorja pl. Manussi z gospo ter Angerholzer z rodbino; gg. dvorna svetnika dr. Račič z gospo ter Lubez; gospod deželne sodnije predsednik Levičnik z gospo; g. župan Ivan Hribar; g. deželni šolski nadzornik Hubad; g. nadstabi zdravnik Svoboda in drugih imenitnih osebnosti veliko število. Naše narodne dame so si naložile s to razstavo obilno butaro, se jako hvalijo, kako da prihajajo izobraženi in pristo ljudstvo, da vidi tu pridnost in zmožnost domače dlani, vzorce prav domačih slovenskih motivov ter se vzbuja k posembi in česa uči. Prav posebno hvaležno pa omenjajo čast, prirejevalke nadzorovalne dame iz više dekliaške šole v Ljubljani, gospice Marije Wessnerjeve, ki je po svoji izvanredni marljivosti in poštrevolnosti bistveno pripomogla tej razstavi do tako sijajnega vspeha. — Da posestniki Prešernove veselice, 5. t. m., obiščejo lahko razstavo, odprta bo tudi ta dan in isto tako še naslednji ponedeljek in v torek: 6. ter 7. t. m. — Pohitite rojakinje in rojaki sem noter navduševati se na domorodno delo in se učiti.

Pogreša se 14-letni Mihael Legat, sin nadsprevodnika Legata, stanujočega v Spod. Šiški št. 188. Dne 13. junija je po potegnil od doma in se ni več vrnil. Nosil je takrat sivo obleko in zelen klobuk in bil bosonog.

Električna razsvetljava v »Zvezdi.« Včerajšnji poskusi so se glede pomnožene razsvetljave dobro obnesli. Efekt je razsvetljave bo zvečer v »Zvezdi« krasen!

Barako so postavili na Martinovi cesti. Menda bode baraka služila finančnim stražnikom.

G. Ivan Tosti je zopet prišel v Ljubljano in prevzel gostilno »Miramar«.

Značilno! Kakor smo zvedeli iz verodostojnih virov, so Nemci imeli posvetovanje, da ustanove za Kranjako slovensko tiskani list, a popolnoma v nemčurskem duhu, tako nekako, kakor je »Stajerc« za Stajersko. Sklenili so, da naj ostane vse pri starem, ker »Slov. Narod« dela po krajevnih razmerah po želji Nemcev in faktičnim razmeram popolnoma ustreza. Do tega prepričanja so Nemci prišli posebno radi tega, ker je »Narod« prišel braniti D z i m s k e g a. V »Narodni tiskarni« so bili radi tega tako veseli, da železnih travert za svojo novo hišo niso naročili pri kaki slovenski tvrdki, ampak pri nemški k em trgovcu Hammer-schmidt. Ta vzgled so pričeli posnemati tudi nekateri občinski svetniki, ki so šli k nemškimi trgovcem kupovat klobuke, ker s kupovanjem pri nemško protestantskem Hammannu najlože dokazujejo slovensko obzirnost do Nemcev. Bili bi preradikalno narodni, ako bi šli kupovat k slovenskim klobučarjem! Vendar enkrat je »Narod« postal sram. Sram ga je priobčiti p o p r a v e k, katerega mu je poslal — D o l f e S c h a f f e r. Popravek se glasi: »Ni res, da bi narodno-napredna stranka ne odstopila le p e d a slovenske posesti pa makari za ceno svojega obstoja in da tega ne bo doživel noben Nemec, kakor pišete v članku »Ljubljanskim Nemcem v razmišljanje«, res pa je, da s e m t o d o ž i v e l j a z, ker me je napredna stranka poslala kot zastopnika slovenske dežele v deželni šolski svet. D o l f e S c h a f f e r, ustanovitelj nemškega »Turnvereina.« — Vitezu Januschovskemu sicer ne postavijo ljubljanski Nemci spomenika, ker bi bilo gospoda viteza težko modelirati, pač pa utegnejo v kratkem priti na dan »spomini« na tega »nemškega« viteza, ki svoj čas ni mogel kot pevovodja »Slav-čev« prehaliti slovenskega petja in je po vsaki taki hvali gospoda Zalaznika nahrulil: »Ali bodete dali za faslie pive?« Radovedni smo, koliko »fasliev« sedaj pri Nemcih popije, ker je postal tako »navdušen« Nemec. — Deželni predsednik baron Hein v slovenskem »Učiteljskem Tov.« se vedno »ukaze in odredbe šolskih oblastev« priobčuje samo v nemškem jeziku. Heina in urednika »Učiteljskega Tovariša« bo »Schulverein« izvolil častnima članoma. — Stavec Pavliček, načelnik tukajšnjega društva tiskarjev, se slovenskim tiskarjem kaže kot mednarodnega socialnega demokrata, pri turnarski slavnosti je pa nastopal v obleki nemškega turnarja. Čuden internacionalizem!

Doğodki na Hrvaškem.

Glasovi o novem banu.

Razni nehrvatski listi poročajo, da je imenovanje grofa Pejačevića hrvatskim banom napravilo na opozicijo dober utis. Čeravno je grof Pejačević zvest pristaš grofa Khuena, vendar se od njega pričakuje, da bo kakor Hrvat imel več srca do naroda, nego ga je imel Kuen.

Pejačević da hoče odpraviti sistem naglih sodeb in vojaških okupacij.

Trdi se, da novi ban razpusti sedanji sabor in razpiše nove volitve. Vsi trije sedanjí sekcijski načelniki da se odpravijo.

Uradni list v Budimpešti priobčuje nastopno najviše ročno pismo: Ljubi grof Pejačević! Na predlog mojeg ogrskega ministrskega predsednika imenujem Vas banom Hrvatske, Slavonije in Dalmacije.

Schönbrunn, 1. julija 1903.

Fran Josip I. r.

Karol grof Kuen-Hedervary I. r.

Kmetje v revoluciji.

Varaždinska županija je še vedno v pravi ustaji. Vojaštvo mora napejati vse sile, da zadržuje uporne kmete. Posebno v lubbreškem okraju noče prebivalstvo ničesar vedeti o nagli sodbi in kar javno o belem dnevu trga dotične lepake. V tem okraju so skoraj vse vasi zasedene po vojaštvi in dan na dan se ponavljajo spopadi med kmeti in oboroženo silo.

Sedaj dohajajo natančnejša poročila o znanih velikih izgredih v Kumovcih pri Lubregu. Po groznem spopadu med kmeti in vojaštvom, v katerem spopadu je bilo šest kmetov ubitih in 40 njih ranjenih, je mnogo kmetov pobegnilo iz vasi in se šele ponoči povrnilo na svoja stanovanja. Naslednjega dne zjutraj dobil je tamošnji občinski tajnik nalog, naj aretira načelnike upornikov. V ta namen poslužil se je zvižace in je z nekatrimi svojimi pristaši začel na vse grlo kričati: »Živela Hrvatska! Doli s tirani!« — Kmetje so mislili, da je občinski tajnik njih pristaš in takoj se jih je okoli njega zbralo kakih 200, oboroženih s vsakovrstnimi predmeti in so mu sledili proti bližnjemu selu v uverjenju, da gredo osvoboditi zaprte kmete

Ko je vsa ta „kmetaka vojska“ dospela iz vasi, naletela je blizu tamošnjega pokopališča na eno stotnjo pešcev in ker so se kmetije nasproti vojakom videli v večini, so iste napadli. Vojaki so najprej parkrat ustrelili v zrak, a ker to ni pomagalo, šli so z bajoneti proti kmetom in mnogo njih ranili. — Med tem je prihitel vojakom na pomoč en eskadron konjenikov in prijel kmete od nasprotni strani.

Kmetje se niso mogli več ustavljati taki sili in so začeli bežati. 80 kmetov, med njimi mnogo ranjenih, bilo je aretiranih in proviziorno zaprtih v kleti gradu grfa Batthyanya, odkjer se odvedejo v Varaždin.

Drugi krvav dogodek se je dogodil blizu Rakovčine.

Kakih 500 kmetov se je namreč podalo iz Rakovčine v Ludbreg na pomoč tamošnjim upornikom. Na cesti pa so naleteli na pešce in konjenike.

Vojaški poveljnik je kmetom zaukazal, naj se povrnejo domov, ali isti se niso hoteli pokoriti, valed tega je došlo do spopada med kmeti in vojniki. Kmetje so na to pobegnili preko polja, a vojski so udrli za njimi in jih od 500 aretirali 152, med katerimi je bilo tudi več njih ranjenih in 18 celo tako težko, da so jih morali prenesti v bolnišnico. Med težko ranjenimi je bila tudi neka ženska, mati štirih otrok. V obeh spopadih, kakor blizu Kumovcev, tako tudi blizu Rakovčine je bilo več orožnikov in kmetov ranjenih.

Vsi aretiranci pridejo baje pred naglo sodišče. — V varaždinskih bolnišnicah je kakih 500 ranjenih kmetov iz ludbreškega okraja.

V varaždinsko županijo dohajajo vedno nove vojaške čete. Z-trjuje se, da veliki župan varaždinski, grof Rubido Zichy, kateri je tako odločno zahteval uvednje nagle sodbje, zahteva sedaj, naj se nagla sodba zopet odpravi. Gosp. grofu postaja sedaj menda vroče.

Balkan.

Pogled na balkansko bojišče.

Danes prinašamo zemljepisno sliko krajev, kje se vrše že mesece in mesece krvavi boji. Dogodki v Srbiji so obrnili nekoliko pozornost od teh bojev, sedaj se pa zopet poroča, da se makedonski vstasi pripravljajo s podvojeno silo na odpor proti turškemu nasilstvu, posebno zanimanje pa vzbuja neodvisno bolgarsko časopisje in del ruskega časopisja. Po zagotovitvi teh listov nismo daleč od krvave vojske na Balkanu. Vsi ti listi zatrjujejo, da Bolgarski pripravi nevarnost vojske s Turčijo. Zbiranje turške armade ob bolgarski zemlji je vzdignilo bolgarsko vlado, da je, kakor smo poročali, protestirala proti temu proti evropskim vlastim in odvracala od sebe vso odgovornost za posledice, ki utegnejo nastati iz tega.

O turških pripravah za vojsko so razširjene v evropskem časopisu vzmernjajoče vesti. Iz Soluna javlja Reuterjev urad, da je turški vojni minister te dni brzojavno v Solunu naročil živeža za 50.000 vojakov, a jednako naročilo je poslal tudi v Odrin. Polki, ki so bili poslani proti Albancem, dobili so povelje, da se zbirajo okoli Kumanovega, strateške točke proti Kisten-dilu. Značilno je tudi to, da je divizijski general Ibrahim paša mesec dni pregledoval turške posadke na turško bolgarski meji.

Iz Carigrada se javlja, da vojna stranka hoče z vso silo pregovoriti sultana, da prične vojsko z Bolgarsko, a ker se je sultan upiral, zarotili so se proti njemu nezadovoljni skupno z upornimi Albanci in poskušali so izvršiti atentat proti sultanu, zapalivši ogenj v sultanovi kopalnici ravno takrat, ko se je sultan kopal. Sultan je bil že v agoniji, a rešila ga je njegova telesna straža. Po tem požaru je bilo mnogo mrtvih trupel vrženih v morje. . . . Ni še dolgo, ko so se na sultanovem dvoru sultanovi telesni stražniki bili z Albanci. Očitno je, da sultan ni varen na prestolu Murata in Abdul Azisa, ki tudi niso prostovoljno še zapustili prestol. Zarote na sultanovem dvoru so brez dvoma v zvezi s spletkami vojne staroturške stranke, ki hoče z Bolgarsko izvesti vojno operacijo, kakor pred leti z Grško, da bi tako dvignila nizko padli vojni ugled Turčije.

Bolgarsko časnikarstvo smatra vojsko s Turčijo neizogibno. Dnevnik »Sofijski Vedomosti« prinaša na uvodnem mestu članek »Predstojenja bolgarsko-turška vojska«, v katerem natančno razlaga vse mogoče zmožnosti in podrobnosti bolgarske turške vojske. Po osnovi paše von der Holza, bivšega nemškega nadzornika turške vojske, turška vojska razpolaga z 1.073.000 vojakov, 20.000 častniki, 1512 topovi, a izvežbane vojske ima Turčija okoli 505.000 pešcev, 25.000 konjenikov in 68.000 drugih vojakov, ostale čete niso vežbane in so brez posebnega pomena. Pešci so oboroženi z mavsorkami. Kakor sodi Holz, more Turčija od te armade postaviti na bojno polje 250.000, ker more v slučaju vojne Turška na mejah svoje države v Evropi in Aziji vzdr-

ževati ogromno število vojakov, da vzdrži red, ker se Arabi ne prestopajo punitaj, a Armenici, Kurci in druga azijska plemena v Mezopotamiji se vedno gibljejo, da dvignejo vstane. V mestih: Carigrad, Solun, Jeruzalem, Smirna, Brusa mora Turčija vedno imeti mnogo vojakov, da vzdrži red in mir, poleg tega mora sultan imeti mnogo armade na perzijski meji, v Kavkazu na ruski meji in na grških otokih. Turki so tuji v svoji državi in se morejo vzdrževati le s pomočjo sile. Mnogo skleduje koncentraciji turške armade tudi daljava. Vojaki od perzijskega zaliva do Makedonije bi morali prepotovati 4 tisoče kilometrov in bi skoro ne mogli priti na bojno polje v Makedonije.

Turška armada pa se bo v slučaju vojske borila še z drugimi neprilikami. Prebivalstvo v Makedoniji in Odrinu ni v večini turško ter je posebno bolgarski del prebivalstva neprijazen Turkom. Od turške armade bo najmanj 50.000 mož zaposlenih samo v stražarsko službo v goroviti in prostorni deželi, da čuva mir v mestih, da pazi na železnice in ceste in navozu dobavo živeža. Tako bi ostalo okoli 200.000 turških vojakov za obmejne straže in vojne operacije proti bolgarski armadi.

Bolgarska pa računa, kakor trdi zgoraj omenjeni bolgarski dnevnik, s 180.000 vojakov, oboroženimi z manlihericami, dalje z 70.000 vojniki, oboroženimi z berdankami in 2500 topovi. Zanimivo je čuti o tej priliki mnenje tujeja vojnega strokovnjaka. Sgnorelli, vojni ataše italijanskega poslanstva v Carigradu, se je te dni izjavil v S. fiji takole

o bodoči bolgarsko-turški vojski: »Turška ima okoli 120.000 vojakov v Makedoniji in Odrinu, ter ni zmožna, da napade Bolgarsko in če dvigne še več svoje armade v Evropo, Bolgarska s svojo sedanjo armado je zmožna, da vodi defenzivni boj proti Turški, a Turška ni sposobna, da jo premaga. Ako bi Bolgarska organizirala še razne elemente, katerih ima veliko, in nabavila še več topov in pušk, mogla bi pričeti defenzivni boj in za meseca dni osvojiti si Makedonijo.«

Včeraj smo poročali, da je bolgarska poslala vlastim protest proti zbiranju turške armade ob bolgar. meji in opozorila vlasti, da je to nevarnost za vojsko. Vlasti so Bolgarski pritrile in naročile, da naj v tej zadevi napravi primerne korake v Carigradu ter jo zagotovile, da se ji ni bati vojne s Turčijo. Turčija postaja vedno bolj predrznejša, reform noče izvrševati po dogovoru, vojsko naravnost izživa, zato ni čuda, ako bodo evropske vlasti v slučaju vojske s svojimi simpatijami na strani Bolgarske. Turčiji se utegne slabo goditi. Pod novim srbskim kraljem bodo tudi razmere do Bolgarije vse drugačne in ni izključeno, da bodo Slovani na Balkanu stali pod zaščito vseh poštenih evropskih držav, proti Turkom kot en mož. Za to je pač že skrajni čas! Dovolj krščanske krvi so Turki prelili.

»Položaj v Makedoniji. (Poročilo odividca) Vled prigiania Ruskega in Avstrije je bilo izpuščenih iz raznih ječ nekoliko sto Bolgarov. Po ječah je ostalo še večina voditeljev, učiteljev

in duhovnikov, ki pa bodo pripeljani pred sodišče. Toda ta mnogoštevilna amnestija ni še zadovoljila bolgarske komiteje. Bji med vstajniki in vojsko se še vedno ponavljajo. Komiteji si morajo, da si pridobijo potrebnih pomočkov, pridobiti denarja s silo. Zaradi tega so celo navdušeni vstajniki pričeli odpor proti takim osvoboditeljem. Nekaj bolgarskih vstajniških čet je ušlo čez Bolgarsko mejo kljub vojaški straži. V več okrajih so našli bolgarskega orožja, skritega po vaseh. Uradom so izročili nad 2000 pušk.

»Duhovnika ubili. Turška vlada poroča, da so komitadži v vasi Dertovec ubili bolgarskega duhovnika Liga in Demetrija. Poslednega zaradi tega, ker je za umrlim Liga daroval sveto mašo. — Grški metropolitije, dramski, serski in solunski, se potegujejo, da bi se ekarhatne obdne vrnile zopet patrijarhu. Turški uradi podpirajo metropolitje v njih težnjah.

»Turška vlada ne ve, kakor poroča, nič za dogodke na meji in pomnoževanje vojske, kakor je bilo to naznanjeno iz Sofije. Ako res ne ve, je pa drugo vprašanje!

»Iz Sofije poročajo, da je opaziti, da se nekaj časa sem množi turška vojska na meji. Vojska obsega, kakor poročajo v Sofijo, veliko pehote in topničarjev.

»Brez vsakega vzroka so zasedli Turki mejno mesto Sultan-Tepe. Vojska šteje 4 regimente, 30 kompanij in 4 škadrene. Bolgarska vlada bode zahtevala od Porte pojasnitve glede takega po-

stopanja. »Neue Fr. Presse« naznanja, da vzbuja obleganje mejnega mesta v vojaških zofskih krogih veliko vzmernirjenje; list pravi, da v dunajskih krogih o tem postopanju turške vojske ni nič znega.

»Iz Carigrada poročajo: Nasproti bolgarskim poročilom, da se je iz mejnih vasi drinopoljskega okraja preselilo nad 1500 seljakov na Bolgarsko, razglasa Porta avstrijskim in ruskim krogom, da izseljencev ni dosti nad 150. Tudi konzulatna poročila ne cenijo njih števila veliko nad 200 oseb.

Književnost in umetnost.

* »Dom in Svet«. Vsebinska 7. zvezka je sledeča: Bogdan Vened: Naš stari greh. Polabaska povest. (Dalje.) — Silvin Sardenko: Gorski viri in verzi. (Dalje.) — Fr. S. Finžgar: Moja duša vasuje. . . (Dalje.) — Ant. Medved: Moja sreča. 1—4 — Anton Medved: Oddaljenim dušam. 8. — Janko Mlakar: Grintovec in Kočna. K turistovski sezoni. — J. S. Pavletov: Polakina. Odlomek in življenje. — Sorin: Za lesovjem temnim. . . — Janko Jovan: Domači obrti na Kranjskem. (Dalje.) — Zvonimir: Majki v srcece. . . — K. Sojanov: Izza kulis življenja. Črtice. (Dalje.) — Mira: Li znate vi? — Peter pl. Radice: Valvasorjeva »Pasionska knjižica iz leta 1679 — Pet. Zmitek: Rusko slikarstvo. Zgodovinske črtice iz

XVIII. in XIX. stoletja. (Dalje in konco) — Anton Medved: Moja ljubav. — I. E. Rubin: K dvostoletnici Petrograda. — Književnost. — To in ono. — Slike: »Devet val«. I. A. Avazovski. — Kokrska dolina, v ozadju Gintavec in Kočna. Fotograf A. Beer v Celovcu. — Frischaufova fotograf. A. Beer v Celovcu. — Vojne trofeje. V. V. Veršagin. — Domači obrti na Kranjskem: Izdelovanje lopat v gozdu. Izdelovanje lopat na domu. — Iz Valvasorjeve »Pasionske knjižice«: Jezusa s trnjem kronajo. Jezusa na križ pribijajo. — Nežica — Pogled na Belgrad s konakom v ozadju. — Nova župna cerkev v Smartnem pri Litiji. — Novi zatiški opat p. Gerard Maier. — Srbski kralj Peter I. — Novi kraljevi konak v Belemgradu

* Novi arkordi Zbornik za vokalno in instrumentalno glasbo, urejuje dr. Gojmir Krek. Vsebinska I. številke III. letnika. Slika: Viktor Parma. 1. Viktor Parma (Črnomelj), »Koračnica« iz operete »Amazonke« za klavir. 2. Vilko Novak (Zagreb), »Bi mirna noč« za moški zbor z bariton-solom. 3. Jos. Pročič (Ljubljana), »Tak si lepa. . .« za en glas in klavir. 4. Srečo Albini (Zagreb), »Arlekinade« I. Serenata z klavir. 5. Karel Hoffmeister (Praga), »Nocturno« dvospev s klavirjem. 6. Gustav Ipavec (Št. Jurij ob j. ž.), »Kukavica« za mešan zbor. 7. Emil Adamčič (Zagorje ob Savi), »Zimska kmečka pesem« za en glas in klavir. Izhaja šestkrat na leto 1. vsakega drugega meseca. Cena za leto 8 K. za pol leta 4 K 50 v. Posamezni zvezki po 2 K. Založništvo: L. Schwentner. Ljub

ljana. Uredništvo, Gospodske ulice št. 10. Upravništvo, Dvorski trg št. 3.

* Oporna pevka G. Jaromila Gerbičeva je izšla iz svetovnoznane šole praškega konservatorija in bo dne 12. jul. sodelovala pri slovenskem koncertu v Celju.

* Zabavne knjižnice, katero urejuje in izdaje Anton Kosi, učitelj v Središču, je ravnokar izšel XI. zvezek z zelo mikavno in slov. mladini primerno vsebino. Knjižica broječa 48 strani in obsegajoča 18 večjih in manjših sestavkov, se dobiva za ceno 30 v v izdajateljevi zalogi. Izdajatelj ob enem naznanja, da je voljan izdati prvih devet zvezkov v ponatisu v treh vezanih snopidih za skupno ceno 1:10 K in prosi tozadevnih prijav.

Izpred sodišča.

Izpred deželnega sodišča.

Molčatini hotel Janez Rabič Jerneju Kundiču v Mojstrani, in ga je ta zato udaril z lesenim zapahom po levem licu in ustih. Kuncič se zagovarja s popolno pijanostjo, kar pa ne obvelja; dobil je eno leto ječe. — Surovi sin Jože Finžgar, čevljar v Britofu, postopa jako surovo s svojo že priletelo materjo in jo tudi večkrat pretepava. Dne 5. junija se je zopet razsrdil nad njo ter jo s sekuro po obrazu udaril tako, da je bila lahko telesno poškodovana. Sodni dvor ga je obsodil na 6 mesecev ječe. — Tobak je pozabil Lovro Sink dne 14. junija t. l. v Pušalu na kraju, kjer je s svojim nečakom Jožetom Hribnikom in

Matvezem Bernikom igral za denar. Ko je v krmni tobak pogrešil, sumil je, da mu ga je Bernik odnesel; klical ga je nazaj in nato stekel za njim, a v tem trenutku ga je sunil Sinkov nečak z nožem v trebuh in bi ga bil opasno ranil, da ni bil ta dobro oblečen. Obdolženec Jože Hribernik z Vimarjev se zagovarja, da se je hotel le proti stricu braniti, ker je mislil, da ga hoče stric, kateri je proti njemu šel, udariti. Sodišče ga je obsodilo na 14 dni zapora in 20 K globe. — Tatvina. Mile Zakola, rojen na Klancu v Otočškem okraju, delal je pri zgradbi predora na Hrušici. Stanoval je v eni sobi s zakonskima Malenci in še z nekim drugim sodelavcem. Dne 30. aprila t. l. zapazil je Milenci, da mu je srebrna ura s steno zginila, pa tudi Nikola Bukvica je svojo pogrešil. Sum je bil opravičen, da je to Zakola storil, ker se je zvedelo, da je še tisto noč na postaji Hrušica tako uro v prodaj ponujal. Izmaknil je pa tudi neko delavsko knjižico. Ker niso vkradene reči presegle vrednosti 50 K, ga je sodišče le na 14 dni zapora obsodilo.

Tatvina pri Zormanu v Siskih. Letos meseca februarja je bilo Janezu Zormanu, vinskemu trgovcu v Spodnji Siski ukradenih približno okoli 514 K in nekaj laškega denarja iz zaklenjene prodajalne. Tat pa tudi svojega žolodca ni pozabil, kajti odrezal si je sira, salam ter kruha, za suho grlo si je pa preskrbel dve steklenici ruma. Orožniki so storilca zasledovali in ga prijeli v osebi Jurija Žvokeljna, prejšnjega Zormanovega hlapca iz Podemreke. Dognalo se je, da je Žvokelj, ko je še tu v službi bil, kradel vino, slanino in druge razne reči. Da je bil obtoženi nepoboljšljiv tat, sledi že iz tega, da je že v prejšnji službi pri Mariji Sarc v Zupazuž vzel revolver in 6 K vreden zlat prstan, gotovine 20 K in 6 litrov vina. Pa še na drugem kraju je ponoči 22. aprila t. l. ulomil in odnesel 1 revolver in drugih drobnarij. Žvokelj je imel dobrega prijatelja v osebi Poldeta Weissa, posestnikovega sina v Zgornji Siski, kajti ta mu je pomagal vkradene reči skriti v očetovi hiši, pa tudi pred orožniki ga je znal dobro zagovarjati, kajti odločno je petrdil, da je tisto noč, ko je bil Zormanu denar pokraden, Žvokelj celo noč pri njem spal. Za te usluge mu je bil pa obdolženec dejansko hvaležen; od ukradenega denarja mu je dal 24 K in nekaj laških lir kot darilo, umeva se tudi samo ob sebi, da sta ga marsikak kozarec skupaj epila. Tretji tiček te družbe je bil hlapec France Smrekar iz Zgornje Siske. Ta je dobro vedel za vse Žvokeljnovе tatvine, vzel je tudi od ukradenega denarja 20 K in je tudi nekaj ukradene slanine od Žvokeljna kupil. Obdolženci dejanja ne tajijo; sodni dvor je obsodil Žvokeljna na 18 mesecev težke ječe. Weiss na 6 mesecev in Smrekarja na 3 mesece ječe. — Trda pest. Ponoči 14. aprila je na Igu Martin Strukelj, posestnikov sin s pestjo udaril po ustih Antona Megliča in sicer kakor okvarjenec pravi, s tako močjo, kakor bi ga bil s kolom udaril, da je imel naenkrat polna usta krvi, in da je potem še celi dan krvavel. Udaril ga je baje zato, ker mu je rekel, da naj bode miren in da naj gre spat. Sodišče ga je na 3 mesece ječe obsodilo.

Sprekljio vdaril je po glavi dne 2. majnika t. l. Janez Velkavrh posest. sin iz Notranjih Goric Jakoba Sedeja iz jeze, ker so mu on in njegovi tovariši nagajali s tem, da so za njim ideči peli in z rokami ploskali; on se zagovarja, da je slutil, da ga hočejo fantje napasti, in da je vsled tega iz plota izruval prekliko ter z njo zamahnil proti fantim in da je slučajno zadell Sedeja. Sodni dvor ga je na 12 dni ječe obsodil. — Dve hoji posekala sta dne 1. junija t. l. v gojzdnem delu Jožefa Mesco na Klavici pri Stari Vrhniku v približni vrednosti 29 K. Anton Turk in Andrej Jerina dninarja z Vrhniko. To tatvino sta izvršila zaradi tega, ker jima je kajzarja sin Martin Umek obljubil, da bode on hoje od njih kupil ter jima dal 2 K predujema. Posekane hoje sta zopet presekala in skušala tramove h cesti spraviti, kar se jima pa ni posrečilo, le oba vrha sta iz gojzda spravila. Povedala sta to Umeku, kateri si je izposodil dva konja, da bi bil on to zvršil, in Mesec je prej zasačil tatvino in to priprečil. Pa tudi Umek je v Hromovem gojzdnem delu posekal 4. junija t. l. 6 hoje v vrednosti karih 15 K. Sodni dvor je vse tri hudodelstva tatvine krivim spoznal in obsodil Umeka na 6 mesecev, Jerino na 10 tednov in Turka na 2 meseca težke ječe.

Tedenski koledar.

Nedelja, 5. julija: 5. pobink., Ciril in Metod. šk., evang.: O farizejski pravičnosti. Mat. 5. — Ponedeljek, 6. julija: Osmina sv. Petra in Pavla. — Torek, 7. julija: Vilibald šk. — Sreda, 8. julija: Elizabeta kralj. — Četrtek, 9. julija: Vigilij šk. m. — Petek, 10. julija: Felicit in 7 sinov. — Sobota, 11. julija: Pij I. papež. — Solnce izide 10. julija ob 4:26 uri, zaide pa ob 7. uri 44 min. — Lunin spremen. Ščip 9. julija ob 6. uri 41 min. zvečer.

Razne stvari.

Najnovejšje od raznih strani.

Aretirali so v Tridentu anarhista P. Favero iz Verone. — Umrli je častni predsednik štajerske kmetijske družbe Maks baron Washington. — Velika nesreča. Iz Heilbronna se poroča, da se je v ondolnem konališču podrla neka brv v trenutku, ko je 15 deklic šlo prako brvi. Vse deklice so padle v vodo. Nekaj so jih težko ranjenih rešili, ostale so pa utonile. — Moža ubila. Žena kmeta Hollekela v Klattenbergu je v družbi svojega ljubimca napadla svojega moža in ga ubila. — V pokoj stopi profesor narodne ekonomije na dunajskem vseučilišču dvorni svetnik dr. Menger. — Morilka. V državi Michigan so prijeli neko Mary Mac Knight, ki je zastupila 11 oseb, mej njimi svojega brata, njegovo ženo in njenega otroka ter oba svoja moža, svojo svakinjo, nje sestro, 2 nečakinji itd. — Protestantje pri Husovi slavnosti. Vsled sklepa odbora za pospeševanje protestantizma mej Čehi se jutri udeležijo slavnosti v Pragi pastirji Bourrier iz Pariza, Clemenz iz Halle, Kossuth iz Ederu, pridigoval bo pa superintendent Cisař iz Klobouka na Moravskem. Poleg tega je dala evangelijska zveza ogromne svote za pokrite stroškov. — Stavka pekovskih pomočnikov v Vidmu na Laškem je končana. — Pet koscev je strela ubila mejo strašnim viharjem v Grossetto. — Črnogorska knežja dvojica je na poti v Heidelberg, kjer se podvrže knežinja Milena kirurški operaciji. — Poneveril je blagajnik češke posojilnice v Katarsu pri Opavi 90.000 kron. Češki poslanci vseh čeških strank na Moravskem so izdali oklic, da se nabere 90.000 K in se tako ohrani ta važna češka postojanka. — Glavni dobitek dunajskih komunalnih sredi v znesku 400.000 kron je zadelo skupno deset dunajskih trgovskih pomočnikov, ki so srečno skupno kupili. — Dvoboj mej ženo in možem. V Meksiki sta se zakonska Ercobedo dvobojevala, ker nista hotela nikakor več živeti drug poleg drugega. Žena je dobila strel v srce, mož pa v glavo. Žena je bila takoj mrtva, mož pa je živel še nekaj ur. — Potelefonu je Perzival Fauscher v St. Louisu napravil skušnjo, ker v poslopje, kjer so ga čakali profesorji, vsled velikega naliva ni mogel. — Loterijo za žentitev imajo v Smymourju v Ameriki. Vsako leto vleče 25 članov, in kdor vleče črno srečko, mora se tekom leta oženiti, kdor pa črne srečke ne potegne, mora plačati 200 kron, ker ostane brez stroškov za ženo. — Najdražji časopis nasvetu je v Dawson City v Klondyke izhajajoči časopis „Klondyke Morning Post“. Naročnina na leto znaša 1500 mark, posamezna številka 30 mark, vsak inserat pa 300 mark za vrstico. — Vojaška godba stavka. Vojaška godba 89. francoskega pešpolka v Nenilly stavka, ker so bili godci obsojeni na 30 dnevni zapor radi neubogljivosti. — Čebele so umorile v Eulenu pri Wollesan nekega dveletnega dečka, katerega so tako opikale, da je v par minutah umrl. — Mestni policajji v Rimu groze pričetni strajk, ako se jim ne poboljša plača. — Zanimiva razsodba. Praška policija je nekemu hišnemu posestniku, ki je na svojo hišo pribil češki grb, zapovedala, da mora grb odstraniti. Sodišče je policiji pritrdilo. — Orožniki streljali na vojake, ki so bili na nočnih vajah v bližini Steyra na Štajerskem. Orožniki so mislili, da je oddelek vojakov, kaka tatinska družba. Dva vojaka sta smrtno nevarno ranjena. — Delavci na polju stavkajo v Feneri na Laškem. — Nadvojvoda skladatelj. Avstrijski nadvojvoda Peter Ferdinand je ravnokar izdal svoje glasbeno delo: „Nadvojvode Franc Ferdinanda koračnica.“

Časnikarska raca pri Mrtvem morju. Piše se nam: Mnogo časopisov je pred nedavnim časom objavilo, da se je ob potresu dne 24. ali 25. marca v Palestini Mrtvega morja gladina povišala v toliko, da dela sedaj reka Jordan padec ali cel slap pri iztoku. Usmiljeni brat Slovenec Fr. Primitiv, sedaj v Tanturu pri Jeruzalemu, je v zasebnem pismu na vprašanje, kaj je resnice na tem, odgovoril to-le: Kar so pisali svoje dni časniki o znižanju gladine Mrtvega morja, je pač samo raca. Pred kratkim je vodja avstrijske romarske hiše v Jeruzalemu, dr. Fellingner, napravil izlet na izhodne obale Mrtvega morja ter se s čolnom vozeč sam prepričal, da je ostalo vse pri starem. Torej ni se treba bati prihodnji slovenski karavani, da ne bo našla več morja nad Sodomom in Gomoro, ampak morebiti le solnato dolino brez vode.

Četrti strankarski shod kršč. soc. delavstva avstrijskega se vrši v nedeljo 28. t. m. na Dunaju.

1000 ljudi umrlo na osepnicah. Mej otoki Smyrno in Samosem, na katerih prebiva 800 krščanskih rodbin, so pričele divjati osepnice. Turška vlada je prepovedala odhod in prihod ladij k tem otokom.

Prebivalci so ostali vsled te krutosti brez zdravniške pomoči, na kar so gnoj bolnih ljudi ucepili zdravim, meneč, da s tem preprečijo razširjenje bolezni, a bolezen je le še huše pričela divjati. Nad 1000 oseb je že umrlo. Sedaj so vlade Turčije primorale, da dá obolelim zdravniško pomoč.

Društva.

(Izobraževalno društvo v Mirni) priredi v nedeljo, dne 5. julija t. l. veselico, v grajščinskih prostorih „na Žagi“. Vstopred: 1. Mil. pl. Farkaš: Arija iz operete „Nadrukar“. 2. Mil. pl. Farkaš: „Košarica“. 3. Mil. pl. Farkaš: „U sladkoti sanj“. 4. Sveta Neža. Igrokaz v dveh dejanjih. Izra dekliška Marijina družba od Sv. Križa pri Liji. 5. Anton Hrbar: Diabolus Vagabundus. Vstopnina prosta. Začetek ob pol 4 uri popoldne. O d b o r.

Telefonska in brzojavna poročila.

Dunaj, 4. julija. (C. B.) Cesar je danes dopoldne zaprisegel novega hrvatskega bana grofa Pejačevića.

Zagreb, 4. julija. Glasilo Srbov „Srbobran“ poziva Srbe nastopiti za financijelno samostojnost Hrvatske in odločno upreti se mažarizaciji Hrvatske. Kakor se poroča iz ludbreškega okraja, so oblasti vzele kmetom orožja za tri polne vozove.

Zagreb, 4. julija. Sekcijski šef Krajčević je odšel v Budimpešto, da ondi izroči svojo demisijo.

Zagreb, 4. julija. Novi ban pride jutri sem. Z njim pride Khuen-Hedervary, da se poslovi od uradništva.

Varaždin, 4. julija. Skupščino, katero je za jutri napovedal g. dr. Pero Magdić in za katero ste oklic priobčili tudi v „Slovincu“, je vlada prepovedala. Mej narodom je radi tega veliko razburjenje.

Našice, 4. julija. Ko je prišla sem vest, da je vlastelin Našički grof Pejačević imenovan banom, je prebivalstvo hiše okrasilo z zastavami.

Sofija, 4. julija. Stališče kneza Ferdinanda je vsled dogodkov v Makedoniji nevzdržljivo. Ves bolgarski narod stoji na strani makedonskega odbora, število knezovih pristašev se manjša od dne do dne. Opozicija hoče kneza z lepo pripraviti do tega, da se odpove. Knez je baje rekel, da je s tem zadovoljen, ako mu Bolgari povrnejo štiri milijone frankov, katere je izdal za zidavo raznih poslopij, ki bi potem postala državna last. Poleg tega zahteva letne rente 600.000 frankov, katere bi po njegovi smrti dobival njegov sin Boris. Glede 4 milijonov frankov se je že doseglo sporazumljenje, letne rente pa ponujajo Bolgari knezu le 480.000 frankov in po smrti njegovi sinu Borisu 240.000 frankov. Ker nevarnost za kneza Ferdinanda postaja z vsakim dnem večja, bo skoro gotovo sprejel te pogoje.

Sofija, 4. julija. Nevarnost vojske je grozeča, zato so pa vsi Bolgari edini. Notranji boji so večinoma prenehali, le s knezovo politiko se Bolgari ne morejo sprijazniti. Bolgarska vlada je stopila v prijateljske odnose s Srbijo in Rumunsko. S Srbijo napravi Bolgarija zvezo, ki bo v blagor obeh držav.

Sofija, 4. julija. Od makedonsko-bolgarske meje prihajajo vesti o bojih mej turškimi in bolgarskimi prednjimi stražami. Pri teh bojih so navadno zmagovali Bolgari.

Sofija, 4. julija. Turška vlada je odprla velike zaloge orožja v Drinopolju, iz katerih se vsem turškim mladeničem in možem, ki so sposobni za boj, deli orožje. V skladiščih ob meji nabirajo Turki živeža, kakor za vojsko. Ako Evropa ne posreduje, je turško-bolgarska vojska neizogibna.

Sofija, 4. julija. Nekemu poročevalcu se je izjavil bolgarski vojni minister Savov, da bi vojna med Turčijo in Bolgarijo bila pogubna za obe državi. Minister je dejal: Ne smemo dopustiti, da bi 280.000 Bolgarov in 300.000

Turkov belilo svoje kosti ob reki Marici in Strumi in napravilo prostor za nemške koloniste in druge krokarje, ki čakajo na naš pogin. Sultan bo dal Makedoncem še večje prostosti, nego določajo reforme (?) Ako bo revolucija v sultanovi palači odstranila sultana, tedaj bomo Bolgari prikorakali v Carigrad in postavili na prestol turških sultanov sultanovega sina Burhaneddina in temelito pokvarili intrige sultanovega brata Rešid beja, ki v vojski z Bolgarijo vidi predpogoje izvršitve svojega upanja na turški prestol. Sultan sam hoče zakonito prestolonasledstvo svojega brata spreminiti na korist svojega sina.

Sofija, 4. julija. V Cepino je napadla turška prednja straža, obstoječa iz 200 mož. mejno bolgarsko stražo. Turkov je 30 ostalo mrtvih na bojišču, od Bolgarov je bilo samo par ranjenih.

Belgrad, 4. julija. Prvega dneja na dvoru kralja Petra se je vdeležilo 200 oseb. Navzoči so končno plesali kolo. Kralj in Velimirović sta navdušeno govorila. Kakor srbski časopisi naknadno poročajo, je v zadnji seji skupščine poslanec Lukić predložil predlog tožiti še živeče člane prejšnjega ministerstva, a predlog radi hitrega sklepa zasedanja ni prišel do glasovanja.

Belgrad, 4. julija. 6. srbski pešpolk, katerega imejiteljstvo je rumunski kralj odklonil, bo odslej imel naslov „Kralj Peter I.“

Belgrad, 4. julija. Uradni list priobčuje imenovanje novega državnega sveta. Predsednik je Sava Gruić, sedanjí srbski poslanik v Carigradu.

Carigrad, 4. julija. V Brusu je turško vojno ministerstvo sestavilo dva nova polka konjenikov in ju poslalo v Makedonijo. V vseh turških vojaških arzenalih se krčevito dela.

Plovdiv, 4. julija. Skoro vsi Turki zapuščajo zadnje dni Bolgarijo. Iz južnih bolgarskih mest prihajajo poročila, da so turške vasi prazne, ker so se prebivalci izselili. Celo cigani muhamedanske vere beže iz Bolgarije. Ti cigani javno izjavljajo, da pridejo skoro nazaj plenit. Slično izseljevanje je bilo mej Turki tudi pred zadnjo rusko turško vojsko. Splošno se smatra to kot predznamenje vojske.

Plovdiv, 4. julija. Na turško-bolgarski meji so vsi strateški kraji zasedeni od turškega vojaštva. Vsak dan prihajajo na mejo nove turške čete. Vsaki mejni bolgarski straži, ki obstoji približno iz 100 mož, stoji nasproti 600—700 Turkov.

Ženeva, 4. julija. Pogrešane dijake, o katerih so mislili, da so se ponesrečili na Montblancu, je rešila ekspedicija dobila še žive v neki koči.

Würzburg, 4. julija. Blagajnik tukajšnje bavarske banke Feineisen je poveril 30.000 mark in pobegnil.

Atene, 4. julija. Zbornica je sprejela proračunski provizorij za mesec junij. Koncem seje je došlo pri vvhodih v dvorano do pretepa. O polnoči je imel Delyannis raz balkon svojega stanovanja govor na množico in je napadal vlado. Pri demonstracijah je bila ena oseba ranjena.

Umrli so:

2. julija. Peter Banovec, ključar, 51 let, Trnovske ulice 6, vsled raka. — Ernest Lukman, trgovec sin, 7 mes., Streliške ulice 15, zastrupljenje krvi.

V hiralnici:

3. julija. Jakob Beber, delavec, 75 let, Marasmus senilis.

V bolnišnici:

1. julija. Josip Gregorić kovač, 32 let, jetika. 2. julija. Marijana Peterel delavka, 63 let, pljučnica. — Pavlina Oblak, gostilničarjeva hči, 26 dni, življenske slabosti.

Pozor!

Naznanjam p. t. občinstvu, da nisem plačnik za katere koli dolgove svoje sestre, in tudi za nobenega drugega ne, ter prosim da se mene popolnoma pri miru pusti.

Ivan Trtnik, 849 1—1

c. kr. tobačne tovarne poslovođa v Ljubljani.

Meteorologično poročilo.						
Višina nad morjem 306.2 m, srednji zračni tlak 746.0 mm						
Da	Čas opa- zovanja	Stanje baro- metra. v mm.	Tempe- ratura po Celsiju	Vetrevl.	Nebo	Padačina v 24 urah v mm.
3	9. zveč.	738.0	21.4	sl. jvzh.	jasno	
4	7. zjutr.	737.9	16.7	sl. jvzh.	soparno	0.0
	2. popol.	736.6	29.4	sl. jvzh.	del. obl.	
Srednja včerašnja temperatura 20.7°, normale 19.3°.						

Dunajska borza		
dné 4. julija.		
Skupni državni dolg v notah		100.35
Skupni državni dolg v srebru		100.30
Avstrijska zlata renta 4%		120.95
Avstrijska krona renta 4%		100.60
Avstrijska inv. renta 3 1/2 %		120.85
Ogrska zlata renta 4%		99.35
Ogrska krona renta 4%		99.95
Avstro-ogrski bančne delnice		16.10
Kreditne delnice		660.—
London vista		239.36 1/2
Nemški drž. bankovci za 100 m. nem. drž. v		117.82 1/2
20 mark		23.45
20 frankov		19.04
Italijanski bankovci		95.20
C. kr. cekini		11.28

Tržne cene v Ljubljani		
dné 4. julija.		
	K h	K h
Goveje meso l. v. kg	1.32	Pšenica . . . 100 kg 17.—
Telečje meso . . .	1.20	Rž 14.—
Praščje » sveže »	1.40	Ječmen 14.—
Kostrunovo meso »	1.40	Oves 14.60
Maslo	2.50	Ajda 18.—
Mast praščja . . .	1.80	Proso, belo, . . 17.—
Slanina sveža . . .	1.60	Koruza 15.80
» prekajena »	1.60	Krompir 60.—
Jajce, jedno . . .	— 5	Drva, trda, m ³ . 7.—
Mleko, liter . . .	— 18	» mehka, » . . 5.50
Piščanec	1.20	Seno, 100 kg . . 7.—
Golob	— 40	Slama 6.—
Fižol, liter . . .	— 20	Pšenična moka št. 1 27.50
Grah	— 40	Koruzna » . . . 21.—
Leča	— 24	Ajdova » št. I 36.—

Laki za kočije, podstavke in razkrojljivi laki tvrdke W. Harland in sin v Londonu so izmed vseh lakov, kar se jih izdeluje na Angleškem, priznani najboljši, ker se hitro suše ob vsakem letnem času in dajo izredno krasen lesk. Ti laki so najtrpežnejši in ne povzročajo niti marog, niti ne postanejo blede. Dobé se po tovarniški ceni pri trvdki **BRATA EBERL v Ljubljani**, Franciškanske ulice.

Vnanja naročila proti povzetju. 9 11-11

Ob svojem odhodu v Ljubljano se tem potom presrečno poslavljam od vseh znancev in prijateljev na Igu in v okolici.

V Ljubljani, dné 4. julija 1903.

887 1—1 Tekla Jašovec.

Služba organista

je nastopiti o sv. Mihelu t. l. pri D. M. v Polji blizo Ljubljane.

Plača po dogovoru. Pogoji: Spretnost v orgljanju ter vodstvu petja. Vajeni pismene slovenščine imajo prednost, ker kaže precejšnji postranski zaslužek.

Zglasiti se je **do 20 t. m.**, če možno osebno.

Zupni urad D. M. Polje, dné 2. julija 1903.

845 3—2 **M. Kolar,** župnik.

Pošteno dekle

želi službe za kuharico ali hišino.

Ana Gušič. 881 2—1

Stara Loka. P. Skofjaloka.

Katoliška Tiskarna

priporoča raznovrstne vizitnice po nizki ceni.

Majhen mlin

bi rad kupil in zraven nekoliko zemlje, da se priredé dve kravi. Cena 3000 kron.

Moj naslov: **Jan. Perjatelj, Dunaj**, XX, Lände 42, Th. 9. 875 1—1

888 5—1

FRAN ZEMANA

mlatilnice, gepeljni, mo-
: : tori za petrolej, : :
šivalni stroji, stroji za
: : pranje so najboljši! : :
Zaloga: Ljubljana, : : :
Poljanska cesta št. 24.

Cerkvenik išče službe

pri kaki fari ali podružnici, ali tudi v kakem samostanu. Zadovoljen bi bil s toliko plačo, da bi mogel preživiti svojo mater.

Ponudbe pod: **I. M. post. rest. Kamnik**, 879 3—1

882 5—1

Razpis.

Posojilnica v Dobropoljah razpisuje natečaj za zgradbo lastne hiše „Naš dom“ v Dobropoljah. Vse delo je proračunjeno na K 19.643.18 in sicer je cenjeno:

1. Zidarsko delo K 11.130.24
2. Tesarsko, steklarsko, barvarsko 2.671.54
3. Mizarsko 2.345.60
4. Ključavničarsko in dobava železa 2.545.60
5. Kleparsko 272.20
6. Lončarsko 500.—
7. Slikarsko 178.—

Skupaj . K 19.643.18

Ponudbe z 10 % vadijem v gotovini ali vrednostnih papirjih naj se pošljejo do 20. julija načelstvu. Načrti in proračun so ob uradnih dnevih na ogled v posojilnici, sicer pa v kmetijskem društvu.

V Dobropoljah, 1. julija 1903.

Načelstvo.

Izborna marčno pivo slov. delniške družbe

Izborna marčno pivo slov. delniške družbe

Slavno slovensko občinstvo

opozarjamo, da se bode jutri pri

Prešernovi slavnosti

točilo v posebnem paviljonu nasproti nunski šoli

izborna marčno pivo slov. delniške družbe.

Slovenci uporabite to priliko, da se iz lastne izkušnje prepričate o izborni kakovosti domačega piva.

Vozni red

junij - oktober

1903

858

s poluletnim
koledarjem
v trdnem ovitku
dobiva se v pro-
dajalnici
Ničman

Kopitarjeva ulica
in v
Turkovi
prodajalnici na
Dunajski cesti
v Ljubljani.

Cena 20 vin. (10 kr.)

Lepa oprava

za dve sobi je iz proste roke zaradi od-
potovanja po nizki ceni na prodaj.

Več se izve iz prijaznosti pri uprav-
ništvu „Slovenca“.

873 2-2

ANTON PRESKER

krojač v Ljubljani,
Sv. Petra cesta št. 18

se priporoča preč. duhovščini
v izdelovanje vsakovrstne

duhovniške obleke

iz trpežnega in solidnega blaga
po nizkih cenah.

Opozarja na veliko svojo
zalogo

== izgotovljene obleke

posebno na haveloke v naj-
večji izbori po najnižjih cenah.

Dobavitelj uniform avstrijskega društva železniških uradnikov.

Krasno letovišče!

v Mostah v bližini Piccolijevih vile, po-
staja Žerovnica. — Oddajo se štiri
sobe s kuhinjo ali pa tudi posebej
razdeljene 3 vsi hišni opravo. Natan-
čnejši pogoji se izvedo pri g. Gašperju
Potar v Mostah.

840 3-3

Tovarna pečij in raznih
prstenih izdelkov

Alojzij Večaj

Ljubljana, Trnovo, Opekarska
cesta, Veliki stradan št. 9

priporoča slav. občinstvu in preč.
duhovščini svojo veliko zalogo
barvanih prstenih

pečij in štedilnih ognjišč

kot: rujavih, zelenih, belih, modrih,
sivih, rumenih itd., kar najbolj trpež-
nih in po modernih modelih izde-
lanih. **Cene nizke.** 36 52-27

— Lastni izdelek.
Ceniki franco in brezplačno.

**Zdravilnica in vodozdravilnica
Kamnik na Kranjskem.**

Krasna gorska lega, milo podnebje, ni ve-
trovno. Zdravi se z vodo na vse načine,
solne in zračne kopeli, tudi z ogljikovo
kislino se zdravi, z masažo, telovadbo in
elektriko.

Zmerne cene. — Začetek sezone 15. maja.
Prospekte pošilja vodstvo.

790 10-8

Zdravnik voditelj:

Dr. Rudolf Raabe.

Cena vžigalic:

1 orig. zaboj s 500 zavitki (normal) K 48 —
franko Ljubljana, 2% popusta.

Iv. Perdan, Ljubljana.

Iv. Perdan, Ljubljana.

1 orig. zaboj s 500 zav. (Flaming) K 52 —
franko Ljubljana, 2% popusta.

Pekarija

na novo vrejena z dvema sobama
se dá v najem. Je tik bohinjske
železnice. Več pove Josip Peter-
nelj na Boh. Bell, pošta Bled.

860 3-3

Otvoritev nove trgovine!

Uljudno naznanjam, da bodem z 11. t. m. otvoril v Šiški, ob glavni
cesti poleg cerkve, hišna šte. 2 (v hiši gosp. Seidel-na)

špecerijško trgovino

in prodajo moke na drobno in debelo.

Mer mi je na tem, da p. n. odjemalce vsekoli zadovoljim, bodisi glede
kakovosti blaga, bodisi glede nizkih cen, upam, da bode p. n. slavno občinstvo
mojo dobro voljo upoštevati, ter moje prizadevanje postrežati z najboljšim
in najfinjšim blagom, podpirati z najmnogobrojnejšim obiskom.

V nadeji, da mi izkažejo p. n. odjemalci svojo naklonjenost, bilježim
z odličnim spoštovanjem

646 12-9

Makso Laurenčič.

Perje za postelje in puh

priporoča po najnižjih cenah

F. HITI,

Pred škofijo šte. 20.

Zunanja naročila se točno izvršujejo.

Jecljanje in druge

govorne napake

odpravi po skušeni metodi 855 3-2

ŠTEF. PRIMOŽIČ, Zaloška cesta 5.

Učni tečaji od 17. julija do 14. avgusta.

Ustanovljeno l. 1832.

Priznано najboljše

oljnate barve

zmlete s stroji najnovejše sestave, prekašajo vsako konkurenco po finosti,
ki omogočajo z jako majhno množino pobarvati veliko površino, razpošilja
po nizkih cenah

Adolf Hauptmann v Ljubljani

tovarna oljnatih barv, firneža, laka in steklarskega kleja.

176 21

Električni obrat

Ilustrovani ceniki se dobé brezplačno.

Razglas.

868 3-2

Na c. kr. prvi državni gimnaziji v Ljubljani (Tomenove ulice št. 10) bodo
sprejemne izkušnje za vstop v I. razred šolskega leta 1903/4 dne 15. julija in se
prične ob 10. uri dopoldne

Učenci, ki želijo delati to izkušnjo, naj se v spremstvu svojih staršev ali njih
namestnikov oglasijo dne 12. julija med 8. in 12. uro pri gimnazijskem ravnatelju ter s
seboj prinesejo krstni list in obiskovalno izpridevalo.

Vnani učenci se k sprejemnim izkušnjam lahko oglasijo tudi pisмено, ako pravo-
časno po pošti pošljejo gori imenovani listini.

Učenci, ki po svojem rojstvu in po rodbinskih razmerah pripadajo ozemlju c. kr.
okrajnih glavarstev v Črnomlju, Kranju, Novem mestu in Radovljici ali ozemlju okrajnih
sodišč v Kamniku, Kostanjevici, Mokronogu in Višnji gori, se smejo v ljubljanski gimna-
ziji sprejemati edino le po dovoljenju c. kr. državnega šolskega sveta.

V Ljubljani, dne 30. junija 1903

Ravnateljstvo I. državne gimnazije.

„ANDROPOGON“

(Iznajditelj **P. Herrmann**, Zgornja Poljskava)

je najboljša, vsa pričakovanja prekašajoča sredstvo za rast
las, katero ni nikako sleparstvo ampak skozi leta z nena-
vadnimi uspehi izkušena in zažamčeno neškodljiva tekočina,
ki zabrani izpadanje las in odstrani prahale.
Značilno je, da se pri pravilni rabi že čez 4 do 5 ted-
nov opazi močna rast las, kakor tudi brade, in imajo novo
zrasli lasje pri osivelih zopet svojo nekdanjo naravno brado.
Mnogostevnila priznanja. Cena steklenice 3 krone.
Dobi se v vseh mestih in večjih krajih dežele.

Glavna zaloga in razpošiljatev v Ljubljani

pri gospodu 274 (48)

Vaso Petričič-u.

V zalogi imajo tudi gg. E. Mahr in U. pl. Trnkóczy,
Antón Kanc v Ljubljani, A. Ranf v Kranju, in lekarna
„Pri angelju“ v Novem mestu.

Preprodajalci popust.

Prva kranjska mizarska zadruga

v Šent Vidu nad Ljubljano

se priporoča sl. občinstvu v naročitev
raznovrstne temne in likane sobne
oprave iz suhega lesa, solidno izgotov-
ljene, po lastnih in predloženih vzorcih.

Velika zaloga raznovrstne izdelane
oprave za salone, spalne in jedilne
sobe je na izbero cenjenim naročnikom
v lastnem skladišču tik kolodvora v Viž-
marjih. — V prav obilno naročitev se
priporoča

Jos. Arhar, načelnik.

G. PICCOLI

lekarnar v Ljubljani

dvorni dobavitelj Nj. Sve-
tosti papeža

priporoča naslednje izdelke svo-
jega kemično farmaceutičnega
laboratorija, ki se izgotavljajo
kot sicer vsi drugi medikamenti z naj-
večjo skrbnostjo in snaznostjo.

Piccolijeva želodčna tinktura krepi
želodec, vzbuja veselje do jedi, pospe-
šuje prebavo in odprti ter je posebno
učinkujoča pri zaprtju. 1 steklenica 20 vin.

Piccolijeva železnata vino se uporablja
pri malokrvnih, nervoznih in slabotnih
osebah z najboljšim vspehom. Polliterska
steklenica 2 K.

Piccolijevi sirupi iz malin ali tama-
rinde dajo z vodo pomešani izvrstno in
zdravo pijačo. Kilogramska steklenica, pa-
steurizovana K 1.30.

Zunanja naročila po poš-
nem povzetju. 708 (50-13)

P. n. odjemalci si lahko ogledajo

naš znameniti laboratorij

Dobro izurjen trgovski

pomočnik

želi takoj nastopiti službo v večji
trgovini. 854 5-3

Oglasila na naslov:

Matej Avsec,

pošta Stari trg pri Ložu.

MATTONIJEV

GISSHÜBLER

naravno

alkalična kislina

je

najboljša mizna in osvežu-
joča pijača, 38 22

katera je preskušena pri

kašlju, vratnih boleznih, želod-
čnem in mehurnem kataru.

Izvirek: Giesshübl Sauerbrunn,
telez. postaja, zdravilno kopališče pri Karlovih varih
Prospekti zastoj in franko.

V Ljubljani se dobiva v vseh lekarnah, večjih
špecerijških prodajalnicah in trgovinah z jestvinami iz
vinom.

Zaloga pri Mihael Kastnerju in Peter Lassnik-u v
Ljubljani.

Prememba obrti.

Uljudno naznanjam svojim p. t. odjemalcem in
sl. občinstvu da sem svoje

krojaško obrtovanje

v Ljubljani, Gosposke ulice šte. 7

po 25letnem delovanju svojemu sinu Alojziju
v last oddal, ker sem prevzel službo v obrtno-po-
speševalnem uradu c. kr. trgovskega ministerstva.

Porabljam to priliko, da se najtopleje zahva-
lujem svojim p. t. odjemalcem za zaupanje in na-
klonjenost, katero so mi izražali v teku tolikih let,
ter prosim isto blagovoljno tudi mojemu nasled-
niku izkazati.

Z odličnim spoštovanjem

870 8-2

M. Kunc,

strokovni učitelj v obrtno-pospeševalnem
uradu c. kr. trgovskega ministerstva.

Ljubljana, dne 1. julija 1903.

Z ozirom na gornje naznanilo usojam si cenjene
p. t. odjemalce uljudno prositi, da blagovoljno za-
upanje in naklonjenost, katero so izražali mojemu
očetu, izkazuje tudi meni.

Obrt, katero sem vodil že več let, izvrševal bom
pod neizpremenjeno trdiko, ter imam vsa
potrebna sredstva, da zamorem isto uspešno nada-
ljevati.

Potrulil se bom, da s finim, strokovno dovr-
šenim delom, vestno in točno postrežbo ohranim
tudi v naprej zaupanje, katero se je vedno izkazo-
valo trdiki, ter priporočam svojo obrt sl. p. t. ob-
činstvu najuljudneje.

Z odličnim spoštovanjem

Alojzij Kunc,

= lastnik trdike „M. Kunc“ =
Ljubljana, Gosposke ulice šte. 7.

Angeljnovo milo Marzeljsko (belo) milo

z znamko

449 104-28

sta najbolj koristni

štedilni mili

za hišno rabo.

Dobivate jih po specerijskih štacunah!

Pavel Seemann

izdelovatelj mila

in čebelno-voščenih sveč

v Ljubljani.

796 100-8

Zahtevajte

brezplačno in franko
moj ilustrovani cenik z več
ko 600 podobami

ur, zatega in sre-
brnega blaga
in godbenih reči
HANNS KONRAD

tovarna za ure in izvozna trgovina
Most št. 234, Češko.

Nik. rem. ura gl. 2.50
3.-, 3.50. Za vsako
uro 3 leta pism. jam.

OGLAS!

NEW-YORK in LONDON

nista prizanašala niti evropski ce-
lini ter je velika tovarna srebrnine
prisiljena, oddati vso svojo zalogo zgolj
proti majhnemu plačilu delavnih moči.
Pooblaščen sem izvršiti ta nalog. Po-
šiljam torej vsakomur sledeče predmete
le proti temu, da se mi povrne

gld. 6'60 in sicer:

- 6 komadov najfinjših namiznih no-
žev s pristno angleško klinjo;
- 6 kom. amer. pat. srebrnih vilic iz
anega komada.
- 6 kom. amer. pat. srebrnih jedilnih
žlic;
- 12 kom. amer. pat. srebrnih kav-
nih žlic;
- 1 kom. amer. pat. srebrna zajemal-
nica za juho;
- 1 kom. amer. pat. srebrna zajemal-
nica za mleko;
- 6 kom. ang. Viktorija čašič za pod-
klado;
- 2 kom. efektnih namiznih svečnikov;
- 1 kom. cedilnik za čaj;
- 1 kom. najfin. sipalnice za sladkor.

42 komadov skupaj samo gld. 6'60.

Vseh teh 42 predmetov je poprej
stalo gld. 40 ter jih je moči sedaj dobiti
po tej minimalni ceni gld. 6'60. Ame-
ričansko pat. srebro je znano, je skozi
in skozi bela kovina, ki obdrži bojo
srebra 24 let, za kar se garantuje. V
najboljši dokaz, da leta inserat ne te-
melji na nikakršni slepariji, zavezu-
jem se s tem javno, vsakemu, kateremu ne bi bilo
blago všeč, povrniti brez zadržka znesek in naj nikdor
ne zamudi ugodne prilike, da si omisli to krasno
garnituro, ki je posebno prikladna kot prekrasno

svatbeno in priložnostno darilo

kakor tudi za vsako boljše gospodarstvo.

Dobiva se edino le v 380 3

A. HIRSCHBERG-a

eksportni hiši američanskega pat. srebrnega blaga
na Dunaji II., Rembrandtstr.
19 S. L. Telefon 14597.

Pošilja se v provincijo proti povzetju,

ali če se znesek naprej vpošlje.

Čistilni prašek za njo 10 kr.

Pristno le z zraven natisnjeno varst-
veno znamko (zdrava kovina).

Izveček iz pohvalnih pisem.

Bil sem s pošiljateljico krasne garniture jako

zadovoljen. Ljubljana.

Oton Bartusch, c. in kr. stotnik v 27. pešpolku.

S pat. srebrno garnituro sem jako zadovoljen.

Tomaž Rožanc, dekan v Mariboru.

Ker je vaša garnitura v gospodinjstvu jako

koristna, prosim, da mi pošljete še jedno.

St. Pavel pri Preboldu.

Kamilo Böhm, okrožni in tovarniški zdravnik.

Razpisuje se služba

856 3-3

organista

pri župni cerkvi v Staremtrgu
pri Ložu z mesečno plačo 40 K
ev. prostim stanovanjem in ne-
katerimi postranskimi dohodki.
Ponudbe in spričevala naj se
pošljejo župnemu uradu.

Župni urad v Staremtrgu pri
Ložu, dne 25. junija 1903.

Prostovoljna javna dražba.

845 2-2

C. kr. okrajno sodišče v Škofji Loki bode javnim dražbenim potom na predlog
lastnikov Luke Šmid in Jankota Čadež, zastopanih po dr. Al. Pirca in dr. I. Tavčar
odvetnikov v Ljubljani,

prodalo gozd Hraštnik,

to je zemljišče ob št. 116 kat. obč. Bukovica, obstoječe iz gozda parc. št. 273, kat. občine
Bukovica, pašnika parc. 83 kat. obč. Zgornja Luša in gozda parc. 84, iste kat. občine
Prodaja se vrši dne 9. julija ob 9. uri dopoldne pri sodišči v Škofji Loki,
soba št. 2.

Najmanjši ponudek znaša 24.000 kron, pod tem zneskom se ne prodaja. — Vadij
3600 kron.

Zemljiško-knjižnim upnikom ostanejo zastavne pravice ne glede na kupnino.

Skupilo je v polovici plačati g. dr. M. Pirca, odvetniku v Ljubljani, v polovici
pa položiti v sodno hrambo.

Pogoji so pri sodišču na upogled.

C. kr. okr. sodnija Škofja Loka, odd. II.,

dne 17. junija 1903.

Predno
se kateri
nameni kupiti
kolo, naj ne po-
zabi si ogledati ali
vsaj naročiti cenik
pravih

Puch koles

katerih zastopništvo ima gospod

FRANC ČUDEN

v Ljubljani.

Isti priporoča posebno kolo s prostim
tekom z zavoro v zadnjem kolesu, (Freilauf mit
Hinterradbremse.)

Za vsako Puch kolo se jamči dve leti.
V zalogi nahajajo se še razni modeli različnih tovarn
od gld. 75— dalje.

Ceniki zastoj in poštne prosto. 550 12

Jako važno za vsakega kolesarja.

Jako važno za vsakega kolesarja.

Kmetiška posojilnica ljubljanske okolice,

registrovana zadruga z neomejeno zavezo.

v Ljubljani, Marije Terezije cesta hiš. št. 1,

v Knezovi hiši,

obrestuje hranilne vloge po

110 95-63

4¹/₂ odstotka

brez odbitka rentnega davka, katerega posojil-
nica sama za vložnike plačuje.

Uradne ure, razun nedelj in praznikov, vsaki dan
od 8. do 12. ure dopoldne.

Poštnega hranilničnega urada št. 828.406,

Telefon šte. 57.

Pekarija

v sredi trga se takoj dá v najem pod jako
ugodnimi pogoji Obs-aga: pekarno, prod-
jalno, kuhinjo s sobo, klet, drvarnico, hlev in
vrt. Kdor ima veselje bivati na deželi, naj te
lepa priike ne zamudi. Pekarna je moderno
urejena

Veš se poizve pri Albin Hauptmanu,
Jesenice, Gorenjsko. 877 3-2

Vozni red

avstrijskih državnih železnico,
veljaven od 30. maja 1903.

Prihajalni in odhajalni čas označen je v sred-
njeevropskem času. Srednjeevropski čas je kraj-
nemu času v Ljubljani za 2 minuti napre.

Odhod iz Ljubljane (juž. kol.).

Ob 12. uri 24 min. po noči osebni vlak v Trbiž,
Beljak, Celovec, Franzensfeste, Ljubno; čez Selz-
thal v Aussee, Ischl, Gmunden, Solnograd, Lend-
Gastein, Zell ob jezeru, Inomost, Bregenc, Curih,
Genovo, Pariz; čez Klein-Reifling v Steyr, Linc,
na Dunaj via Amstetten.

Ob 5. uri 5 min. zjutraj osebni vlak v Trbiž,
Pontabel, Beljak, Celovec, Franzensfeste, Ljubno,
Dunaj; čez Selzthal v Solnograd; čez Klein-Rei-
fling v Steyr, Linc, Budejevice, Pizen, Marijine
vari, Heb, Francove vari, Karlove vari, Prago,
Lipsko.

Ob 7. uri 17 min. zjutraj mešani vlak v Kočevje
in v Novo mesto.

Ob 11. uri 51 min. dopoldne osebni vlak v
Trbiž, Pontabel, Beljak, Celovec, Ljubno, Selz-
thal, Dunaj.

Ob 1. uri 5 min. popoldne mešani vlak v
Kočevje in v Novo Mesto.

Ob 1. uri 40 min. popoldne v Lesce-Bled (le
ob nedeljah in praznikih od 31. maja).

Ob 3. uri 56 min. popoldne osebni vlak v Trbiž,
Beljak, Celovec, Franzensfeste, Ljubno; čez Selz-
thal v Solnograd, Lend-Gastein, Zell ob jezeru,
Inomost, Bregenc, Curih, Genovo, Pariz; čez Klein-
Reifling v Steyr, Linc, Budejevice, Pizen, Mari-
jine vare, Heb, Francove vare, Karlove vare
Prago, Lipsko, Dunaj via Amstetten.

Ob 7. uri 8 min. zvečer mešani vlak v Ko-
čevje in v Novo Mesto.

Ob 10. uri zvečer v Trbiž, Beljak.

Prihod v Ljubljano (juž. kol.)

Ob 3. uri 25 min. zjutraj osebni vlak z Dunaja
via Amstetten, Solnograda, Linca, Steyra, Gmun-
dena, Ischla, Aussee, Pariza Geneve, Curiha,
Bregenca, Inomosta, Zella ob jezeru, Ljubnega,
Celovca, Beljaka, Franzensfeste.

Ob 7. uri 12 min. zjutraj iz Beljaka.

Ob 8. uri 44 min. zjutraj mešani vlak iz Ko-
čevja in Novega Mesta.

Ob 11. uri 16 min. dopoldne osebni vlak z
Dunaja via Amstetten, Karlovih varov, Heba,
Marijinih varov, Plznja, Budejevic, Solnograda,
Linca, Steyra, Pariza, Geneve, Curiha, Bregenca,
Inomosta, Zella ob jezeru, Lend-Gasteina, Ljub-
nega, Celovca, Linca Pontabla.

Ob 2. uri 32 min. popoldne mešani vlak iz
Kočevja in Novega Mesta.

Ob 4. uri 44 min. popoldne osebni vlak z Du-
naja, Ljubnega, Selzthal, Beljaka, Celovca, Fran-
zensfeste, Pontabla.

Ob 8. uri 35 min. zvečer mešani vlak iz Ko-
čevja in Novega Mesta.

Ob 8. uri 38 min. zvečer iz Lesce-Bleda (le ob
nedeljah in praznikih od 31. maja).

Ob 8. uri 51 min. zvečer osebni vlak z Dunaja
via Amstetten in Ljubno, iz Lipskega, Prago,
Francovih varov, Karlovih varov, Heba, Marijinih
varov, Plznja, Budejevic, Linca, Steyra, Soluo
grada, Beljaka, Celovca, Pontabla.

Ob 10. uri 43 min. po noči iz Trbiža (ob ne-
deljah in praznikih od 15. septembra).

Odhod iz Ljubljane (drž. kol.)

Ob 7. uri 28 min. zjutraj v Kamnik.
" 2. " 05 " popoldne " "
" 7. " 10 " zvečer " "
" 10. " 45 " ponoči " "
(ta vlak le ob nedeljah in praznikih).

Prihod v Ljubljano (drž. kol.)

Ob 6. uri 49 min. zjutraj iz Kamnika.
" 11. " 06 " dopoldne " "
" 6. " 10 " zvečer " "
" 9. " 55 " ponoči " "
(ta vlak le ob nedeljah in praznikih).

Lokalna železnica Ljubljana-Vrhnika.

Odhod:

Prihod:

Ob 7:29 zjutraj Ob 6:34 zjutraj
" 2:13 popoldne " 12:29 popoldne
" 8:15 zvečer " 6:59 zvečer

Naročajte izborno ljubljansko delniško pivo

706 104-13

iz pivovarne v Žalcu in Laškem trgu.

Naročila sprejema centralna pisarna v Ljubljani, Gradisce 7.

Med. dr. Jos. Traub-a želodčni prašek

Gastricin

zdravniško poskušen in potrjen.

Na tisoče ljudi se mora zaradi raznih bolezni v želodcu in črevih držati stroge zmernosti v jedi in pijači, kar jim greni življenje. Kdor rabi dr. Jos. Trauba želodčni prašek **Gastricin**, njemu taka dijeta kmalu postane brezpotrebna. Bolniki, kateri se želé utrditi po obilnejši rabi hrane, to po Gastricinu popolnoma dosežejo. Gastricin takoj pokaže učinek pri zgagi, pehanju, napenjanju, pri bolečinah v želodcu, pri krčih, bljuvanju, glavobolu usled prebavljanja; ako se pa rabi dalje časa, odstranja tudi zastarane bolezni v želodcu in črevih, kakor nobeno drugo sredstvo. — **Gastricin** ni čistilo, a vendar vrejuje telesno potrebo. Več povedó prospekti. — Gg. zdravnikom pošiljamo poskušnje.

V Ljubljani je naprodaj pri M. Mardetschlager-ja lekarni pri orlu in drugje.

Glavna zaloga je v lekarni Salvator v Požunu.

Na debelo po medicinskih drožerijah.

Velika škatla 3 K, mala škatla 2 K, franko 20 in rekomand. 45 h več.

Nič več telesnega zaprtja, ako se živa

Zaloga: Dunaj, XVIII., Ladenburggasse 46.
Prospekt brezplačno. — Pošiljatev za poskušnjo:
12 kosov franko 3 K po povzetju. 72 52-21

Huss-ova pogača.

Stanje hranilnih vlog:
17 milijonov K.

Rezervni zaklad:
nad 400.000 K.

Mestna hranilnica ljubljanska

na Mestnem trgu zraven rofovža

sprejema hranilne vloge vsak delavnik od 8. do 12. ure dopoldne in jih obrestuje po 4% ter pripisuje nevzdignjene obresti vsakega pol leta h kapitalu. Rentni davek od vložnih obresti plačuje hranilnica iz sama, ne da bi ga zaračunila vlagateljem.

Za varnost vlog jamči poleg lastnega rezervnega zaklada mestna občina ljubljanska z vsem svojim premoženjem in vso svojo davčno močjo. Da je varnost vlog popolna, svedoči zlasti to, da vlagajo v to hranilnico tudi sodišča denar maloletnih otrok in varovancev.

Denarne vloge sprejemajo se tudi po pošti in potom c. kr. poštne hranilnice. 771 15

Posoja se na zemljišča po 4 $\frac{3}{4}$ % na leto. Z obrestmi vred pa plača vsak dolžnik toliko na kapital, da znašajo obresti in to odplačilo ravno 5% izposojenega kapitala. Na ta način se ves dolg poplača v 62 in pol leta. Ako pa želi dolžnik poplačati dolg z obrestmi vred na primer v 33 letih, tedaj mora plačevati na leto 6% izposojenega kapitala.

Posoja se tudi na menice in na vrednostne papirje in sicer po 4 $\frac{1}{2}$ % do 5%.

S sv. Velehrada Slovanom!

Sv. Ciril in Metod: kipi umetniški,

Sv. Ciril in Metod: krasni relief.

Sv. Ciril in Metod: slike v dragocenih okvirih ali brez okvirov.

Sv. Ciril in Metod: male podobice s slovenskim tekstom, male svetinje kot darovi slovenski mladini

805 4-4

se naročajo pri

Metodu Melichárka,
založniku na Velehradu (Moravsko).

Razglas.

846 2-1

Na c. kr. cesarja Franc Jožefa državni gimnaziji v Kranju vpisavali se bodo učenci, kateri nameravajo ustopiti v prvi razred,

v sredo, dne 15. julija

od 9 do 12 ure v ravnateljevi pisarni. **Vsprejemne preskušnje** vršile se bodo v četrtek, dne 16. julija od pol 9. ure zjutraj nadalje. Dot. učenci pr. dejo naj v spremstvu staršev ali njihovih namestnikov ter naj pr. neso seboj krstni list in zadnje šolsko spričevalo.

Vsprejemna taksa je določena na 6 K 80 v. ter se bode pobirala dne 15. septembra. **Učenci, kateri so oddaljeni od Kranja,** pa se morejo javiti za sprejem tudi pismeno, vpslati morajo krstni list in zadnje šolsko spričevalo. Vendar pa se morajo v četrtek, dne 16. julija pred preskušnjo predstaviti osebno gimnazijem ravnatelju.

Ravnateljstvo c. kr. cesarja Franc Jožefa drž. gimnazije v Kranju,
dne 30. junija 1903.

Stanje vlog 31. dec. 1902:
čez 9 milijonov kron.

Najboljša in najsigurnejša

“prilika za štedenje!”

Denarni promet v letu 1902:
čez 32 milijonov kron.

Preje: Gradišče št. 1,

LJUDSKA POSOJILNICA

sedaj: Kongresni trg št. 2, I. nadstropje

sprejema hranilne vloge vsak delavnik od 8. ure zjutraj do 1. ure popoldan ter jih obrestuje po

4 $\frac{1}{2}$ %

brez kakega odbitka, tako, da sprejme vložnik od vsacih vložnih 100 K čistih 4 K 50 h na leto.

Stanje vlog 31. decembra 1902: 9,501.351 K 52 h. Denarni promet v l. 1902: 32,596.882 K 65 h. HRANILNE KNJIŽICE se sprejemajo kot gotov denar, ne da bi se obrestovanje kaj prekinilo. — Za nalaganje po pošti so poštne-hranilnične položnice na razpolago.

V Ljubljani, dne 1. januarja 1903.

Dr. Ivan Šusteršič,
predsednik.

Odborniki:

Josip Šiška, knezoškofijski kancelar,
podpredsednik.

Anton Belec, posestnik, podjetnik in trgovec v Št. Vidu nad Ljubljano. — Josip Jaro, veleposestnik v Medvodah. — Dr. Andrej Karlin, stolni kanonik v Ljubljani. — Karol Kaushegg, veleposestnik v Ljubljani. — Matija Kolar, župnik pri D. M. v Polju. — Ivan Kregar, načelnik okr. boln. blag. v Ljubljani. — Francišek Leskovic, zasebnik in blagajnik „Ljud. pos.“ — Karol Pollak, tovarnar in posest. v Ljubljani. — Gregor Šlibar, župnik na Rudniku. — Dr. Aleš Ušeničnik, profesor bogoslovja v Ljubljani.

Nakup in prodaja
vsa vrstnih državnih papirjev, sredk, denarjev itd.
kavarovanja za zgube pri krebanjih, pri izrebanju najmanjšega dobitka. — Promese za vako krebanje.
Kulturna izvršitev naročil na borzi.

Menjarična delniška družba
„MERCUR“
I. Wollzeile 10 in 13, Dunaj, I., Strubelgasse 2.

Pojasnila v vseh gospodarskih in finančnih stvarih, potem o kurnih vrednostih vseh spekulacijskih vrednostnih papirjev in vestni nasveti za dosego kolikor je mogoče visokega obrestovanja pri popolni varnosti naloženih glavnih.
134 215